

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

HRDELNÍ TRESTY NA ÚZEMÍ ČECH A MORAVY

Autor práce: Alena Gettingerová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

GETTINGEROVÁ, A. *Hrdelní tresty na území Čech a Moravy* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 72 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova : trest, trest smrti, poprava, odsouzený

Bakalářská práce obsahuje historický vývoj hrdelních trestů na území Čech a Moravy od doby Velkomoravské říše, v 9. století do roku 1990, kdy byl trest smrti zrušen. Popisuje vývoj soudnictví a jednotlivé druhy trestů smrti v daných obdobích. Práce obsahuje názor příznivců trestu smrti a jejich argumenty proč by měl být znovu zaveden. Na druhé straně stojí odpůrci, kteří mají argumenty proti znovuzavedení trestu smrti. Výzkumná část se skládá z dotazníkového šetření, které má odpovědět na otázku, zdali občané České republiky chtějí znovuzavedení trestu smrti či nikoliv. Dále výzkumná část obsahuje rozhovory s příslušníky Policie České republiky.

ABSTRAKT

GETTINGEROVÁ, A. *Capital punishment in Bohemia and Moravia* : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of Regional and European Studies, 2014. 72 p. Supervisor : JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: punishment, capital punishment, execution, condemned

The bachelor's thesis contains the historical development of capital punishment in Bohemia and Moravia since the age of Great Moravia dating back to the 9th century to 1990 when the death penalty was cancelled. It describes the development of judiciary, and all ways of death penalties which were used over the time. This thesis describes opinions of those who support the death penalty as well as their arguments why this law should be re-established again. The research part of the thesis contains a survey which should answer the question whether the Czech inhabitants would like to see this law to be implemented again or not. Furthermore, the survey also contains the interviews with Czech police officers.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 METODIKA A CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 HISTORIE TRESTU SMRTI.....	11
2.1 Trest smrti v období první republiky	13
2.2 Protektorát Čechy a Morava	14
2.3 Období 1945 - 1948	15
2.4 Období 1948 -1960	16
2.4.1 Politické procesy	16
2.5 Období 1960-1989	18
2.6 Situace po roce 1989	19
3 DRUHY TRESTU SMRTI.....	20
3.1 Nejstarší způsoby usmrcení	20
3.2 Moderní způsoby popravky	24
4 POJETÍ TRESTU OBECNĚ	28
4.1 Pojem trestu.....	28
4.1.1 Teorie trestu	28
4.1.2 Účel trestu	29
4.2 Trest odnětí svobody na doživotí.....	30
5 KATOVSKÉ ŘEMESLO	32
6 ODPŮRCI A ZASTÁNCI HRDELNÍCH TRESTŮ.....	34
6.1 Zastánci.....	34
6.2 Odpůrci.....	36
7 VÝZKUM	43
7.1 Dotazníkové šetření.....	43
7.2 Individuální rozhovory	50
ZÁVĚR.....	55

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	61
PŘÍLOHY	62

ÚVOD

Téma bakalářské práce „Hrdelní tresty na území Čech a Moravy“ jsem si vybrala z důvodu rozšířené kriminality na území České republiky. Lidé mají pocit, že výše trestů za spáchané trestné činy neodpovídá míře zavinění pachatele, a domáhají se vyšší spravedlnosti. O trestu smrti bylo už mnoho diskuzí, jak mezi laickou veřejností, tak i mezi odborníky. Někteří jsou jednoznačně pro trest smrti a někteří jsou zase jednoznačně proti. Názor na toto téma se velice liší, proto bych si chtěla udělat vlastní představu.

Trest smrti je tu již od existence člověka. Je to absolutní (nejvyšší) trest. Na počátku byl trest smrti prováděn vcelku nehumánně. Vykonávala ho státní autorita jako následek porušení zákona s cílem potrestat pachatele a vyloučit ho ze společnosti. Pachatel byl usmrcen za téměř každý kriminální skutek. Toto se časem změnilo a trest smrti byl ukládán např. za vraždu, krádež a ve středověku byl ukládán za kriminální zločiny jako např. za kacířství, čarodějnictví, vlastizrady.

Člověk se snažil zdokonalovat techniky, kterými připravoval odsouzeného o život, a tak vymýšlel nové a nové způsoby usmrcení. Trest smrti nebyl jen trestem, ale určitým způsobem sloužil i k ponížení a potupení člověka. Postupem času se s vývojem společnosti tento trest také vyvíjel a musel se zdokonalovat tak, aby šel krok co krok s dobou, to znamená, aby byl čím dál tím více humánní.

České hrdelní soudnictví prošlo vývojem od obyčejového práva k právním normám. Vývoj hrdelního soudnictví souvisí s vývojem společnosti a s vývojem historie.

České právo bylo ovlivněno 2. světovou válkou. Po jejím skončení byl trest smrti zneužíván při politických procesech s osobami, které byly pro tehdejší komunistický režim nepohodlné.

Poslední trest smrti byl proveden v Československu 2. února 1989. Byl pověšen pětinasobný vrah. V roce 1990 byl trest smrti zrušen. Nyní v České republice existuje výjimečný trest odnětí svobody na dvacet až třicet let nebo na doživotí.

1 METODIKA A CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je, na základě studia literatury, analyzovat historický vývoj hrdelních trestů na území Čech a Moravy, zjistit jakým způsobem působil trest smrti na pachatele trestných činů, a zhodnotit, zdali upuštění od hrdelních trestů bylo správné, či nikoliv. Dalším cílem je, za využití dotazníkového šetření, zjistit, zda by lidé v České republice trest smrti uvítali, či nikoliv. Dále budou v bakalářské práci využity individuální rozhovory, jejichž cílem bude zjistit, jaký pohled mají na otázku trestu smrti příslušníci nebo bývalí příslušníci Policie České republiky.

Druhá kapitola bakalářské práce bude zaměřena na tematiku historického vývoje trestu smrti v Čechách a na Moravě od 9. století, kdy vznikla Velkomoravská říše, po současnost.

Kapitola obsahuje popis jednotlivých technik, kterými se trest smrti vykonával, od nejstarších až po ty nejmodernější.

Čtvrtá kapitola se věnuje pojetí trestu obecně a popisuje pojem trest. Český trestní zákoník neobsahuje definici pojmu trest. Kapitola obsahuje teorii trestu, která se dělí na absolutní, relativní a slučovací. Dále obsahuje účel trestu a trest odnětí svobody na doživotí, kterým nahrazen trest smrti.

Následující kapitola se zabývá katovským řemeslem. Kapitola obsahuje popis katovského řemesla a ukazuje, jaké měl kat ve společnosti postavení. Dále obsahuje popis života pražského kata Jana Mydláře.

Šestá kapitola obsahuje názory odpůrců a zastánců hrdelních trestů. Nejdříve jsou uvedeny argumenty zastánců, které jsou: argument odstrašení, argument pojistky, argument odplaty, argument pochybení lidského faktoru a ekonomický argument. Dále jsou uvedeny argumenty odpůrců, které jsou: právo na život, neúčinnost odstrašujícího účinku, možnost justičního omylu a politické zneužití trestu smrti. Na konci kapitoly je stručný přehled pro a proti trestu smrti.

Předposlední kapitola nás seznámí s výzkumem, jenž obsahuje dotazníkové šetření a individuální rozhovory s příslušníky Policie České republiky.

Poslední kapitolou je závěr, který shrnuje všechny předešlé kapitoly.

Při zpracování bakalářské práce bylo využito odborných publikací, internetového zdroje a legislativního dokumentu. Při řešení jednotlivých kapitol jsem využila metody deskripce, analýzy, syntézy a komparace.

Pro potvrzení získaných informací je použita metoda dotazníkového šetření. Základem šetření bude zjistit, jaký názor mají občané České republiky na trest smrti. Výsledky dotazníkového šetření budou graficky zpracovány. Dále budou využity individuální rozhovory, jejichž cílem bude poukázat na to, co si myslí o trestu smrti příslušníci Policie ČR. Bude srovnán výsledek dotazníkového šetření s rozhovory.

Příloha bakalářské práce obsahuje kalendář poprav, individuální rozhovory s příslušníky Policie ČR a vzor dotazníku.

2 HISTORIE TRESTU SMRTI

V 9. století vznikla Velkomoravská říše. Na jejím území vznikl tzv. Soudní zákon pro laiky. Tento zákon se zabývá předpisy práva trestního, majetkového a manželského. Zpočátku bylo soudnictví provozováno pouze na dvoře panovníka. Ve 13. století vznikl zemský soud. Již před ním existoval dvorský soud, který projednával záležitosti lenní a odúmrťí. Později vznikají místní soudy v centrech hradské správy, vrchnostenské soudy a soudy krajských správců.¹

Další vývoj soudní soustavy byl přerušen z důvodu husitské revoluce, která nahradila dosavadní normy Božím zákonem. Základem politického programu husitů se staly čtyři artikuly. Požadovaly odstranění nerovnosti i stavovských rozdílů před právem. Vzniklo rozdělení do tří stavů, a to panského, rytířského a městského. Měšťané byli souzeni před městským soudem a šlechtici před zemským soudem. Koncem 14. století vznik komorní soud. Tento soud měl všeobecnou pravomoc v oblasti trestního práva. V polovině 16. století vznikl apelační soud, který řešil odvolání od městských soudů nebo od soudů, proti jejichž rozsudkům bylo možné se odvolat. V roce 1337 Jan Lucemburský vydal několik listin, v nichž nově definoval kompetence podkomořího, a udělil městům hrdelní pravomoc s výhradou některých těžkých zločinů.²

Po bitvě na Bílé hoře skončil stavovský stát a nastoupil absolutismus. Absolutistický panovník byl ústřední osobou státního aparátu a byl výhradním zákonodárcem. Sněmy projednávaly pouze císařovy požadavky. Česká dvorská kancelář byla nejvyšším politickým a soudním úřadem. Později se vytvořilo kolegium, které řešilo soudní záležitosti. Jeho rozhodnutí však potřebovala panovníkovo potvrzení. V roce 1762 vznikla česko-rakouská dvorská kancelář. Nejvyšší justiční řád spravoval soudnictví. Zemské soudy se staly panovníckými institucemi a proti jejich rozhodnutím bylo možné se odvolat k císaři. Také musely nalézt právo v platných normách. V druhé polovině 17. století přibývalo hrdelních soudů. Zde apelační tribunál rozhodoval

---

¹ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 13-15. ISBN 80-86182-91-6.

² FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 15-17. ISBN 80-86182-91-6.

o důležitých kriminálních procesech. Řešil proces na základě písemných sdělení, a tím se prodlužovalo a prodražovalo trestní řízení.³

V osmnáctém století měly hrdelní soudy za povinnost stíhat zločince. Hrdelní soud se skládal z předsedy a několika přísedících, kteří znali hrdelní řád. Soud měl svého písaře a kata. V roce 1729 byla hrdelní pravomoc přivlastněna královským městům a šestadvaceti poddanským městům. V roce 1753 vznikl apelační tribunál v Brně. V roce 1765 proběhla reforma hrdelních soudů. Jejich počet se snížil na dvacet devět. Další reforma proběhla v roce 1787. V první instanci vznikly kriminální soudy v krajských městech, ve druhé pak vznikly apelační soudy.⁴

„Soudní řízení mělo zpočátku soukromoprávní charakter, což znamená, že podnět vycházel od soukromé osoby.“⁵ Justice se snažila, aby se soudní řízení dostalo pod její vliv. Proces byl ovlivňován obyčejovým právem a soudní praxí. Do 14. století se u nás používaly Boží soudy. Řízení u zemského soudu se skládalo ze tří fází: přípravného řízení, líčení, pře a exekuce.⁶

V městském právu se rozlišují dva druhy procesů, a to civilní a inkviziční. Civilní soudy se řídily zákoníkem Koldínovým, v inkvizičním (trestním) procesu se využívala tortura neboli mučení odsouzeného. V roce 1707 byl vydán trestní zákoník Josefa I. (*Constitutio criminalis Josephina*). Tento zákoník byl však pouze podpůrný, obsahoval starší právní normy a umožňoval obžalovací proces. V roce 1768 byl vydán trestní zákoník tereziánský (*Constitution Criminalis Theresiana*). Tento zákoník považoval torturu za hlavní důkazní prostředek. Obžalovaný se považoval za vinného, dokud neprokázal svou nevinu. Důkazní břemeno bylo tedy na obžalovaném, který nesměl mít obhájce. Z dnešního pohledu tedy něco nepředstavitelného. V roce 1787 byl vydán Všeobecný zákoník o zločinech a trestech Josefem II. Zde byla poprvé stanovena úměrnost mezi společenskou nebezpečností deliktu a přísností trestu. V tomto zákoníku byly poprvé uplatněny zásady *nullum crimen sine lege* (není zločin bez zákona) a *nulla poena sine lege* (není trestu bez zákona). Trest smrti byl zrušen a omezen jen na výjimečný stav. V roce 1795 byl trest smrti obnoven pro velezradu a pokus o ni. V roce

---

³ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 18-19. ISBN 80-86182-91-6.

⁴ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 19-20. ISBN 80-86182-91-6.

⁵ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 26. ISBN 80-86182-91-6.

⁶ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 26-27. ISBN 80-86182-91-6.

1803 byl vydán Zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích, který navázal na josefínský zákoník. Tento zákoník se stal základem pro pozdější trestní zákoníky. Byly v něm rozděleny delikty na zločiny a přestupky. Zákoník z roku 1852 byl pouze novelizací tohoto zákoníku.⁷

V roce 1850 byl vydán procesní řád, který již obsahoval zásadu volného hodnocení důkazů, ústnosti, veřejnosti, zásadu obžalovací, a zavedl porotní soudy. V roce 1853 se tento nový procesní řád ale vrátil zpět k inkvizičnímu procesu. Prosincová ústava z roku 1867 zakotvila ústnost a veřejnost soudního řízení, obžalovací proces a porotní soudy. Trestní řád z roku 1873 zakotvil trojinstanční řízení, umožnil odvolání k druhé instanci a umožňoval i podání zmateční stížnosti v případě, kdy se soud dopustil chyby. Novelou zákoníku z roku 1803 byl trestní zákoník z roku 1852. Ten byl základem rakouského a později československého trestního práva. Tento trestní zákoník rozlišuje zločiny, přečiny a přestupky. Zákoník trestá zločiny buď smrtí (oběšením), nebo žalářem. Trestní zákon byl časem doplněn dalšími právními normami. Patří mezi ně výpraskový patent a zákon proti zahálečům a tulákům. Dále byly uzákoněny donucovací pracovny a robotárny. V osmdesátých letech vnikly tzv. protisocialistické zákony.⁸

Trest smrti se prováděl oběšením. V době stanného práva bylo možné zastřelení. Popravy byly prováděny na dvoře Vrchního zemského soudu v Praze a také u krajských soudů. Veřejnost přijímala trest smrti s určitými obavami.

2.1 Trest smrti v období první republiky

28. října 1918 vznikla Československá republika. V Československu tvořily trestní právo rakouský trestní zákoník a původní uherské trestní předpisy v novelizované podobě. V roce 1923 byl vydán zákon na ochranu republiky. Tento zákon byl vydán z důvodu, že zatím neexistovala právní úprava, která by obsahovala ustanovení o ochraně československého státu a jeho ústavních představitelích. Dále byl schválen zákon č. 51/1923, kterým byl zřízen nový soud, a to Státní soud. Zákon na ochranu republiky byl dvakrát novelizován.⁹

⁷ MALÝ, K., et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha : Linde, 2003, s. 194-195. ISBN 80-7201-433-1.

⁸ MALÝ, K., et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha : Linde, 2003, s. 281-286. ISBN 80-7201-433-1.

⁹ MALÝ, K., et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha : Linde, 2003, s. 413-414. ISBN 80-7201-433-1.

Prezident republiky měl pravomoc změnit verdikt soudů. Mohl udělit milost, tím byl pak trest smrti změněn na odnětí svobody (většinou doživotní). Nejvíce hrdelních rozsudků bylo vyneseno za prezidentského období Tomáše Garrigua Masaryka. Prezident Masaryk byl sice odpůrcem trestu smrti, ale i přesto to byl právě on, kdo rozsudky smrti podepisoval. Na druhé straně ani nešetřil udělováním milostí. Masaryk dal milost všem ženám. Do konce nacistické okupace nebyla v Československu usmrcena ani jedna žena.¹⁰

Povolání kata vykonával vždy jeden muž. Nejdříve to byl Leopold Wohlschläger, který vykonal poslední popravu v roce 1927. Jeho nástupcem byl František Broumarský, jenž byl odvolán roku 1930 z důvodu porušení slibu mlčenlivosti. Poslední kat za první republiky byl Josef Vašák. V období první republiky bylo popraveno 21 mužů. Milostí bylo uděleno 422.¹¹

2.2 Protektorát Čechy a Morava

Protektorát Čechy a Morava vznikl v roce 1939 a trval do roku 1945. V tomto období platilo v oblasti trestní právo domácí a trestní právo německé. „Německé trestněprávní předpisy (např. německý trestní zákon z 15. května 1871) byly v některých případech aplikovány i na příslušníky protektorátu, a to obligatorně v případech, kdy došlo např. k útoku na osobu vůdce, hanobení Říše a porušení ustanovení německého trestního zákona, která se týkala velezrady a zemězrady“.¹² Tresty byly ve většině případů přehnaně vysoké. Trest smrti byl ukládán i za nedbalostní trestný čin. Trestní řád měnilo a doplňovalo vládní nařízení č. 396/1940 Sb. Dále bylo vydáno nařízení ministerstva spravedlnosti č.184/1944. Toto nařízení zjednodušuje trestní soudnictví. Vládní nařízení č. 89/1942 Sb. obsahuje plánované policejní dohledy nad některými osobami a upravuje preventivní potírání zločinnosti.¹³

V roce 1941 byl Heydrich ustanoven říšským protektorem. 28. září 1941 vyhlásil Heydrich výjimečný stav a ustanovil tříčlenné stanné soudy. Tyto soudy mohly obžalovaného odsoudit k trestu smrti, předat ho gestapu nebo ho osvobodit. Rozsudek

¹⁰ PLACHÝ, J., PEJČOCH, I. *Masarykovy oprátky*. Cheb : Svět křidel, 2012, s. 5. ISBN 978-80-87567-21-0.

¹¹ PLACHÝ, J., PEJČOCH, I. *Masarykovy oprátky*. Cheb : Svět křidel, 2012, s. 9-10. ISBN 978-80-87567-21-0.

¹² MALÝ, K., et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha : Linde, 2003, s. 479-414. ISBN 80-7201-433-1.

¹³ MALÝ, K., et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha : Linde, 2003, s. 479-480. ISBN 80-7201-433-1.

smrti se vykonával ihned, nepřipouštělo se odvolání. Tyto soudy odsoudily k smrti 489 osob a 1673 osob poslaly do koncentračních táborů. Rozsudky byly vykonány oběšením nebo zastřelením. Úřady státní správy byly pod německou kontrolou od roku 1942. 27. května 1942 byl spáchán atentát na Heydricha. Místo něj nastoupil Kurt Daluege a byl vyhlášen výjimečný stav, který trval do 3. července. Lidé byli posíláni na popraviště. Celkem bylo popraveno 1412 osob na základě rozhodnutí soudů. Mnoho lidí přišlo o život v koncentračních táborech. 10. července došlo k vyhlazení Lidic. Tento osud potkal i obec Ležáky.¹⁴

Okupanti budovali z Pankráce samostatnou věznici. Existovalo zde eskortní oddělení. To sloužilo k převozu vězňů k výslechu, do koncentračních táborů a k převozu k Zemskému soudu v Drážďanech, kde byl vykonáván trest smrti. Mezi lety 1940-1945 přišlo o život 825-850 osob. Trest smrti byl vykonáván pomocí gilotiny. V roce 1943 vznikla na Pankráci sekyrárna – blok věznice sloužící k popravování. Poslední poprava se uskutečnila 26. dubna 1945. Popravy se neuskutečňovaly výhradně v sekyrárně. V případě, že měl být odsouzený usmrcen ihned, se zavedl do sklepa a tam ho oběsili. V Brně pak sloužily jako nacistický žalář Kounicovy koleje. Od roku 1940 sloužila i Malá pevnost Terezín jako věznice, která měla průchozí charakter. Od roku 1943 se zde také popravovalo zastřelením.¹⁵

2.3 Období 1945 - 1948¹⁶

V roce 1945 vznikly dekrety, které měly potrestat nacistické zločince, zrádce a jejich společníky. Zločinci byli souzeni u lidových soudů. Pro české země platil velký retribuční dekret č. 16/1945 Sb. z 19. června 1945. Dekretem č. 17/1945 Sb. byl zřízen Národní soud, který fungoval jako soud trestní a také jako soud čestný. Dále byly přijaty dekrety č. 137/1945 Sb., o zajišťovací vazbě státně nespolehlivých osob a č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti (malý retribuční dekret). Všechny tyto dekrety se nazývají retribuční. Retribuce se užívala jako pojem pro potrestání válečných zločinů a domácí kolaborace. Přísnější trestní sazby stanovoval velký retribuční dekret. Byly zřízeny mimořádné lidové soudy. Tento soud mohl za nejtěžší zločiny uložit i trest smrti. Tímto soudem byl odsouzen k trestu smrti např.

¹⁴ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 365-368. ISBN 80-86182-91-6.

¹⁵ FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 370-377. ISBN 80-86182-91-6.

¹⁶ KUKLÍK, J., et al. *Vývoj česko-slovenského práva 1945 – 1989*. Praha : Linde, 2008, s. 43-67. ISBN 978-80-7201-741-6.

náměstek pražského primátora J. Pfitzner, zastupující říšský protektor K. Dalegue. V podobných případech bylo odsouzeno 778 osob k trestu smrti a 741 bylo odsouzeno na doživotí.

V roce 1946 byl vydán zákon č. 22/1945 Sb. S tímto zákonem přišly určité změny v přípravném vyšetřování a ve výkonu trestu smrti. V roce 1947 byla ukončena retribuční řízení před mimořádnými lidovými soudy. V českých zemích bylo uloženo 778 trestů smrti a 741 trestů doživotního žaláře. Ze začátku ukládaly soudy přísné tresty, postupem času docházelo ke zmírnění trestů.

2.4 Období 1948 -1960¹⁷

V roce 1948 byl přijat zákon č. 231/1948 Sb. na ochranu lidově demokratické republiky, jehož účelem bylo stíhání odpůrců komunistické totality. Státnímu soudu náležely věci, u nichž se předpokládalo uložení trestu smrti nebo trest odnětí svobody delší než deset let, a náležely mu i případy, které navrhoval veřejný žalobce. Vznikl nový trestní zákoník č. 86/1950 Sb., který byl výrazně ovlivněn sovětským právem. Trestní zákon se dělí na část obecnou a část zvláštní. V tomto zákoně je také definována nutná obrana, krajní nouze a byl stanoven účel trestu. Tresty byly rozděleny na hlavní a vedlejší. Hlavní tresty byly trest smrti, trest odnětí svobody a nápravné opatření. Vedlejší tresty pak byly např. ztráta čestných práv občanských, vyloučení z vojska, peněžitý trest, zákaz pobytu, zákaz činnosti a další. Dále byla definována výchovná opatření, mezi která patřila ochranná léčba, ochranná výchova a zabránění věcí. Byly upraveny i polehčující a přitěžující okolnosti. Byl definován pojem mladistvý, kterým byla osoba ve věku od 15 do 18 let.

2.4.1 Politické procesy¹⁸

Politické procesy probíhaly v letech 1948-1955, avšak ani poté úplně nevymizely. Procesy probíhaly i v dalších státech, které byly pod vlivem Sovětského svazu, ovšem v Československu tyto procesy trvaly nejdéle, byly (po Sovětském svazu) nejkrutější, bylo mnoho obětí a byl uložen vysoký počet trestů smrti. Pro období 1949-1953 byly nejvýznamnější procesy projednávány politickými a bezpečnostními orgány, i když měly být projednány u soudu. Byly to vlastně zinscenované procesy. Oběťmi

¹⁷ KUKLÍK, J., et al. *Vývoj česko-slovenského práva 1945 – 1989*. Praha : Linde, 2008, s. 146-156. ISBN 978-80-7201-741-6.

¹⁸ KUKLÍK, J., et al. *Vývoj česko-slovenského práva 1945 – 1989*. Praha : Linde, 2008, s. 169-171. ISBN 978-80-7201-741-6.

politických procesů byli zpravidla nevinní lidé, kteří však odporovali nebo potenciálně mohli odporovat komunistickému režimu.

Milada Horáková

Narodila se 25. prosince 1901 v Praze. Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1927 se vdala za Dr. Ing. Bohuslava Horáka. V roce 1933 se Miladě Horákové narodila dcera, pojmenovali ji Jana. Po Mnichovské dohodě vstoupila Milada Horáková i se svým manželem do domácího protifašistického odboje. V roce 1940 ji i s jejím manželem zatkl gestapo. Příčinou zatčení byla Miladina pomoc v pobočkách Ženské národní rady. Později vyšlo najevo i spojení s odbojovou skupinou. Ani surové výslechy nedonutily Miladu Horákovou promluvit, a tak byla převezena do Malé terezínské pevnosti. Roku 1944 byla převezena k soudu do Drážďan. Zde se setkala se svým manželem. Byl pro ni navržen trest smrti, ale nakonec byla odsouzena k osmiletému vězení a její manžel k pětiletému. V roce 1945 po osvobození se vrací domů do Prahy. “Horáková se rychle vrací do veřejného života. Přijímá funkci poslankyně v Prozatímním národním shromáždění, stává se členkou ústředního výboru své strany. Vstupuje do dalších rad a spolků”.¹⁹

Komunisté se ji snažili dostat na svoji stranu. Moc dobře věděli, jaký má vliv. Ze sledování Státní bezpečnosti věděli, že Horáková o komunistech nesmýšlí dobře. V den smrti Jana Masaryka podala demisi v Poslanecké sněmovně a stala se opět úřednicí. Byla nabádána, aby emigrovala, to však odmítala, a tak byla 27. září 1949 Milada Horáková zatčena. Nejdříve byla měsíc vězněna na Pankráci a poté byla převezena do Ruzyně. Začal tak první monstrproces. Soudní proces začal 31. května 1950 v budově na Pankráci. Státní prokuratura žaluje JUDr. Miladu Horákovou, JUDr. Josefa Nestávala, JUDr. Jiřího Hejdu, Františku Zemínovou, Františka Přeučila, Jana Buchala, Antonii Kleinerovou, JUDr. Oldřicha Pecla, Závaše Kalandru, JUDr. Zdeňka Pešku, Vojtěcha Dundru, JUDr. Bedřicha Hostičku a JUDr. Jiřího Křížka. Byli viněni z velezrady a vyzvědačství. 8. června 1950 byl konec procesu a byly vyneseny čtyři rozsudky trestu smrti, čtyři doživotní tresty a pět dlouholetých trestů.²⁰

Všichni odsouzení se odvolali, jejich odvolání však Nejvyšší soud zamítl. Ti, kteří byli odsouzeni k trestu smrti, sepsali žádost o milost, kterou ve třech případech

¹⁹ BUDINSKÝ, L. *Popravy slavných. 2 vydání.* Praha : Euromedia Group – Knižní klub, 2009, s. 60. ISBN 978-80-242-2385-8.

²⁰ CHMEL, L. *Nejvládnější popravy.* Praha : Petrklíč, 2004, s. 108-136. ISBN 80-7229-107-6.

Gottwald zamítl. U Milady Horákové váhal, jelikož za ni intervenovaly významné osobnosti, např. A. Einstein, W. Churchill a další. Nakonec ale ani Miladě Horákové milost neudělil. Dne 27. června 1950 se uskutečnily popravy na dvoře pankrácké věznice. Poslední na řadu přišla Milada Horáková.²¹

Komunistický režim se zbavoval pomocí trestu smrti svých odpůrců. Usmrcovalo se oběšením na oprátce zavěšené na kladce, která byla připevněna na vztyčeném prkně. Tento způsob byl velice nehumánní, jelikož odsouzený se dusil několik minut. Od roku 1949 do roku 1953 bylo u nás popraveno více než 250 odsouzených osob. Ve většině případů byly odsouzeny z politických důvodů. Popravu vykonával kat a dva pomocníci.²² Vykonávání poprav se centralizovalo do Prahy v roce 1955.

2.5 Období 1960-1989

V roce 1961 byl vydán nový trestní zákon č. 140/1961 Sb., který nabyl účinnosti 1. ledna 1962 a s řadou změn a doplňků platil do nedávné doby. Členil se na obecnou a zvláštní část. Obecná část obsahuje definici trestného činu, v níž se říká, že je to čin, který je pro společnost nebezpečný, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. V žádném jiném zákoně (pominuli procesní trestní řád) se tedy nelze setkat s trestným činem. K jeho spáchání je potřeba úmyslného zavinění, pokud není v zákoně výslovně stanoveno, že stačí zavinění z nedbalosti. Zde byl poprvé uveden pojem pokusu. Obsahuje novou formulaci účelu trestu. Má být chráněna společnost před pachateli trestných činů a dbá se na výchovné hledisko. V trestním zákoníku bylo upraveno podmíněné odsouzení, podmíněné propuštění a upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti. Bylo zde také upraveno stíhání mladistvých. Zvláštní část byla upravena tak, že ochrana státu a společnosti byla přednější před ochranou práv jednotlivce. Byl vydán nový trestní řád č. 141/1961 Sb.²³

Tento trestní zákon stanovil pro trestný čin vraždy trest odnětí svobody maximálně na 15 let nebo trest absolutní. V letech 1962-73 byly v průměru provedeny 4,1 popravy ročně, v některém roce dokonce nebyly provedeny žádné popravy. Novelou trestního zákona č. 45/1973 Sb. mohl být uložen trest odnětí svobody od 15 do 25 let

---

²¹ CHMEL, L. *Nejslavnější popravy*. Praha : Petrklíč, 2004, s. 138-142. ISBN 80-7229-107-6.

²² CHMEL, L. *Nejslavnější popravy*. Praha : Petrklíč, 2004, s. 142-143. ISBN 80-7229-107-6.

²³ KUKLÍK, J., et al. *Vývoj česko-slovenského práva 1945 - 1989*. Praha : Linde, 2008, s. 405-409. ISBN 978-80-7201-741-6.

místo trestu smrti v případě, že tento trest byl považován za dostatečný. Trest smrti byl vykonán v průměru 2,6 krát ročně v letech 1974-1989.²⁴

2.6 Situace po roce 1989²⁵

Poslední poprava se uskutečnila 2. února roku 1989. V pankrácké věznici byl pověšen pětinasobný vrah Vladimír Lulek. Následující rok byl vydán zákon č. 175/1990 Sb., který zrušil trest smrti, jenž byl nahrazen trestem odnětí svobody na 15 až 20 let a trestem odnětí svobody na doživotí.

Otázka trestu smrti je velice citlivá. Vždy, když se stane v České republice závažný zločin, vyvstane otázka, zdali bychom neměli zavést trest smrti. Z průzkumů vyplývá, že by občané České republiky přivítali znovuzavedení trestu smrti. Znovuzavedení by však bylo v rozporu s ústavou a mezinárodními smlouvami.

---

²⁴ CHMEL, L. *Nejslavnější popravy*. Praha : Petrklíč, 2004, s. 142. ISBN 80-7229-107-6.

²⁵ CHMEL, L. *Nejslavnější popravy*. Praha : Petrklíč, 2004, s. 142. ISBN 80-7229-107-6.

3 DRUHY TRESTU SMRTI

V této kapitole popíši jednotlivé druhy trestu smrti od těch nejstarších až po ty, jež jsou v současné době stále ještě používány. Technik usmrcení je nepřeberné množství, proto se zaměřím na ty nejdůležitější.

3.1 Nejstarší způsoby usmrcení

Zvířata

Využití zvířat k usmrcení člověka je vůbec nejstarším způsobem poprav. Poprav pomocí zvířat začaly dříve než křesťanství a přetrvaly do pozdějších let. K usmrcení bylo používáno mnoho druhů zvířat. Byla využívána zvířata jako tygři, lvi, psi a medvědi. Dále byli používáni krokodýli, opice, sloni, hyeny, býci, kanci, orli, mravenci, hmyz, krysy, kohouti, koně, hadi atd. Sloni a býci těla rozdupali. Koně odsouzenec usmýkali nebo roztrhali.²⁶

Ukřižování

První forma ukřižování se prováděla tak, že se jedinec přivázal ke stromu. Později se místo stromu používal kůl, který mohl být vztyčen kdekoliv, kde by ho mohlo vidět co nejvíce lidí. Poté se na kůl přidávalo břevno. Tento trest znali Egypťané, Židé, Kartaginci, Féničané, Peršané. Ukřižování bylo prosazováno proti otrokům, pirátům, lupičům a křesťanům. Kříže měly tvar písmene T, X nebo Y. V některých případech se kříž ve tvaru T používat tak, že byl odsouzenec hlavou dolů. V Římě, Řecku a v Orientu byl odsouzený zbičován a poté si nesl vodorovné horní břevno kříže na místo poprav. Na místě poprav byl buď přivázán ke kříži, nebo přibit hřeby. Na kříži se umíralo udušením. Ukřižování bylo zrušeno po nástupu křesťanských císařů. Trest ukřižování je povolen v Jemenu, ovšem ukřižovat odsouzeného je možné až po jeho smrti. V Súdánu je ukřižování povoleno provádět zaživa proti tomu, kdo porušil božskou vůli. V sedmi zemích, které se řídí islámským právem, je možné pachatele odsoudit k trestu smrti ukřižováním.²⁷

---

²⁶ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 19-27. ISBN 80-86182-05-3.

²⁷ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 55-60. ISBN 80-86182-05-3.

Ukamenování

Kamenování pochází z předbiblických časů. Trestali se tak ti, jež se dopustili svatokrádeže. Ukamenování se vyskytovalo často ve starověkém Řecku a trestal se jím nepoddajný a vzpurný syn, cizoložství, porušení sabatu, nevěra snoubenky, brání Božího jména nadarmo, obětování cizím bohům, a pokud si někdo vzal vlastní sestru, dceru svého otce nebo matky. K ukamenování docházelo i spontánně. Vina se rozdělila mezi všechny, kteří se ukamenování účastnili. Odsouzený nemohl uniknout, ale mohl se pohybovat v ohraničeném prostoru, nebo byl připevněn ke kůlu či byl zahrabán až po krk v zemi.²⁸

Pohřbení zaživa

Tento trest byl použit na všech kontinentech. Například germánští válečníci se štítily ženské krve, a proto pohřbívali ženy za živa. Pohřbení probíhalo tak, že žena byla oblečena pouze do košile, slezla do jámy a popravčí ji zakryli vrstvou trní. Poté bylo na odsouzenou nasypaná hlína a kameny, které ji udusily.²⁹

Kůl v těle

Tento nejkrutější způsob usmrcení byl rozšířen opět na všech kontinentech, ale nejvíce ho používaly orientální a asijské národy. Usmrcení bylo prováděno tak, že odsouzený byl nabodnut na kůl. Asyřané naráželi kůl do břicha odsouzeného tak, aby vyšel ven v podpaží nebo ústy.³⁰

Lámání kolem

Lámání kolem se provádělo tak, že se odsouzenec zaživa zpřelámaly kosti v těle připevněném ke kolu. Od doby Jindřicha IV. byl již umírající na kole pouze vystaven a kosti mu byly lámány na svatoondřejském kříži, který byl položen naplocho. Trestní zákoník Marie Terezie obsahoval trest lámání kolem. Tento trest byl zrušen až Ludvíkem XVI.³¹

---

²⁸ BARRING, L. *Trest smrti v dějinách lidstva*. Praha : Naše vojsko, 2008, s. 15-22. ISBN 978-80-206-0975-5.

²⁹ BARRING, L. *Trest smrti v dějinách lidstva*. Praha : Naše vojsko, 2008, s. 22-26. ISBN 978-80-206-0975-5.

³⁰ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 67-70. ISBN 80-86182-05-3.

³¹ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 155-161. ISBN 80-86182-05-3.

Rozřezání, rozčtvrcení a roztrhání, rozdrásání, rozdrčení

Rozřezání znamená oddělení údů sekyrou, nožem, šavlí nebo pilou. Amputace je ještě dnes uzákoněna a praktikována v zemích s islámským právem. Rozčtvrcení a roztrhání se provádí tak, že se celé tělo rozřeže na malé kousky nebo se vytrhává maso po malých kouscích, dokud nenastane smrt. Rozdrásání se provádělo ve starověku a k usmrcení se používalo kolo. Odsouzený byl připevněn na kolo tak, že byl prohnut podle zakřivení kola. Na zemi byly ostré bodce. Když se kolem otočilo, dostal se odsouzený do styku s bodci a ty z něj rvaly maso. Rozdrčení tkví v tom, že se na tělo odsouzeného vyvine velký tlak, který mu zláme kosti kostry a lebky a rozdrťí nejdůležitější orgány.³²

Otrávení

Technika otrávení má počátek v Athénách a jejich koloniích. Jed byl zpravidla v tekuté podobě. Přímo v Athénách se používal výtažek z bolehlavu, který se měl rozpustit v malém množství vína. Jed působí v trávicím ústrojí, ničí zde tkáň a poté se vstřebá do krve, která ho roznese po celém těle. Takto byl otráven např. Sokrates.³³

Upálení

Oheň byl považován za očistný živel. Do 18. století byla smrt ohněm určena pro zločince usvědčených ze sexuálních zločinů, z čarodějnictví a z kacírství. Ohněm byli také usmrcováni žháři. Byly dva druhy poprav, a to pomocí tzv. velkého ohně a pomalého ohně. Na pomalém ohni odsouzený umíral pozvolna dlouho. Byl vlastně určen nejen k popravě odsouzeného, ale také k jeho týrání. Někdy byl odsouzený upálen až po své smrti.³⁴

Upálení se v českých zemích začalo provádět ve 14. století. Nejslavnější osobnost, která byla upálena v českých dějinách, je bezpochyby Mistr Jan Hus. Byl upálen v Kostnici v roce 1415. Po zasedání církevního koncilu se konala poprava. Na hlavu mu dali papírovou čepici, na které byli vyobrazeni tři ďáblové. Hus byl připoután

---

³² MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 77-91. ISBN 80-86182-05-3.

³³ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 139-142. ISBN 80-86182-05-3.

³⁴ CHMEL, L. *Nejslavnější popravy*. Praha : Petrklíč, 2004., s. 18-23. ISBN 80-7229-107-6.

k prknu, jež bylo zaraženo do země, a tváří byl obrácen k východu. Ani na hranicích neodvolal své názory, a tak byla hranice zapálena a Mistr Jan Hus usmrcen.³⁵

Utopení³⁶

Voda je stejně jako oheň považována za očistný živel. V roce 1330 je v českých dějinách první zmínka o uzákonění trestu utopením. „Pokud někdo mrhal jměním a počínal si prostopášně, mohl jej rychtář uvěznit v mostecké věži. Pokud přečin několikrát opakoval, musel počítat s popravou utopením.“³⁷ Do pytle nebo koženého vaku bylo přidáno kamení a v něm byl odsouzený hozen do vody. Nebo byl odsouzenému na krk připevněn balvan a pak byl hozen do vody. Toto se používalo hlavně u žen, které zabily své dítě.

Oběšení³⁸

Oběšení spočívá v tom, že oběť dostane kolem krku smyčku. Poté vystoupí na žebřík, který kat odstraní, a oběť zůstane viset. U tohoto způsobu bylo příčinou smrti uškrcení. V 17. století dostala oběť kolem krku smyčku a byla přivázaná ke káře, kterou táhl kůň k šibenici. Důležitým krokem bylo přidání popravního uzlu, který pomáhal lámat vaz. Oběšení se zdokonalovalo a nakonec měla šibenice zvýšenou platformu a propadliště. Ještě však bylo potřeba vypočítat potřebnou délku provazu a brát v úvahu hmotnost oběti a svalovou sílu jejího krku. Účinnější než samotný uzel bylo přidání kovového kroužku ke smyčce.

Stětí³⁹

Stětí bylo považováno za prostý trest smrti, jelikož ostatní způsoby poprav byly složité a kruté. Stětí spočívá v oddělení hlavy od trupu přeseknutím krku. Provádělo se buď sekyrou, anebo mečem. Na stětí mečem si činila nárok šlechta, jelikož byl tento způsob usmrcení považován za nejméně potupnou metodu. Pokud se poprava prováděla pomocí sekyry, tak se musel použít špalek, na který byla položena hlava odsouzeného

---

³⁵ CAWTHORNE, N. *Veřejné popravy v dějinách*. Frýdek-Místek : Alpress, 2009, s. 281-283. ISBN 978-80-7363-711-9.

³⁶ CAWTHORNE, N. *Veřejné popravy v dějinách*. Frýdek-Místek : Alpress, 2009, s. 286. ISBN 978-80-7363-711-9.

³⁷ CAWTHORNE, N. *Veřejné popravy v dějinách*. Frýdek-Místek : Alpress, 2009, s. 286. ISBN 978-80-7363-711-9.

³⁸ LYONS, L. *Historie trestu: justiční tresty od dávných dob po současnost*. Praha : Svojtka & Co, 2004, s. 166-168. ISBN 80-7352-021-4.

³⁹ CAWTHORNE, N. *Veřejné popravy v dějinách*. Frýdek-Místek : Alpress, 2009, s. 252-265. ISBN 978-80-7363-711-9.

(pouze polovina tváře). Při popravě mečem odsouzený nejčastěji klečel nad zemí s odhalenou šíjí a vztyčenou hlavou. Úder meče byl směřován vodorovně. Smrt po setnutí nastávala velice rychle. Od roku 1803 mohlo být usmrcení provedeno pouze provazem. Ostatní druhy poprav byly navždy zrušeny. Stětí se ještě v Čechách používalo za nacistické okupace v tzv. sekyrárně. Do dubna 1945 zde bylo stětím popraveno 1075 osob.

Gilotina⁴⁰

Gilotinu zkonstruoval Dr. Joseph Guillotin. Smyslem gilotiny bylo zbavit oběti utrpení. Dříve než byla vynalezena gilotina, používala se již podobná zařízení, ale nebyla ještě na takové technické úrovni jako gilotina. Tělo odsouzeného je přivázáno k dřevěné desce, která je pod čepelí. Čepel byla mezi dvěma sloupy, které byly 3 metry vysoké a byly od sebe vzdáleny 60 cm. Čepel byla zatížena 30 kilovým závažím, které svou vahou oddělilo odsouzenecí hlavu od trupu.

Garota⁴¹

Garota byla používána pouze ve Španělsku a Portugalsku. Při popravě odsouzenec seděl na plošině. Ruce měl uchycené a svázané na břiše. Záda měl opřená o sloup. Ke kůlu byl připevněn kovový obojek, který sevřel odsouzenecí krk. Obojek byl utahován šroubem, dokud se odsouzenec neuškrtil. Šroub byl ovládán pomocí klíče, později pomocí páky. Poprava však byla velmi zdlouhavá, a tak přišel další vynález. Na konec šroubu byla připevněná dvě ramena, na jejichž koncích byla závaží, díky kterým mohl kat šroub roztočit. Pokud kat prudce škubnul, když se ramena otáčela, způsobil to, že šroub zlomil odsouzenecí tracheu a hrtan.

3.2 Moderní způsoby poprav

Plynová komora⁴²

Po skončení první světové války se začala využívat plynová komora. Odsouzený je posazen do neprodyšně uzavřeného prostoru, kde dýchá smrtelně jedovaté výpary. K usmrcení se používal plynný kyanid, který patří do kategorie dusivých plynů. Plynný

⁴⁰ LYONS, L. *Historie trestu: justiční tresty od dávných dob po současnost*. Praha : Svojtka & Co, 2004, s. 163-165. ISBN 80-7352-021-4.

⁴¹ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 179. ISBN 80-86182-05-3.

⁴² MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 299-306. ISBN 80-86182-05-3.

kyanid způsobí, že se přestane kyslík přenášet z krve do buněk. Tím, že buňky přestanou být zásobovány kyslíkem, začnou odumírat. Poté nastává křeč, při které se svaly stahují. Mozek odumírá a většinou přichází mozková smrt dříve než srdeční zástava. V plynové komoře jsou dvě sedadla, takže mohou být popraveni najednou dva odsouzení.

Před popravou se odváží jedna libra kyanidu do dvou sáčků, které se zavěsí pod sedadlo asi třicet centimetrů nad nádobku, která je zabudovaná do podlahy. Poté se zředí kyselina sírová destilovanou vodou, a to v přesně stanoveném poměru. Proveďte se zkouška těsnosti plynové komory. Odsouzený je zaveden do plynové komory, kde je usazen a připoután do křesla. Popravčí přichytí nohy, obě paže, uchytí ho kolem pasu a hrudi a poslední přichycuje hlavu k opěradlu. Lékař připevní na hrud' odsouzenému stetoskop, aby mohl po popravě konstatovat jeho smrt. Odsouzený se musí zhluboka nadechnout výparů. Tato technika je jediný způsob popravu, kde je potřeba, aby odsouzený aktivně spolupracoval. Pokud se zhluboka nadechne, ztrácí vědomí do deseti či patnácti vteřin. Pokud však nebude spolupracovat a bude zadržovat dech, tak si umírání prodlouží.

Poté, co jsou dveře utěsněné, kat zapne systém, který bude udržovat v průběhu popravu stálý tlak vzduchu v komoře. Následně kat otevře nádrž, která obsahuje naředěnou kyselinu sírovou, která se vylije do nádržky pod sedadlem, kde sedí obžalovaný. Uvolní se kyanid draselný, který se vysype do nádoby s naředěnou kyselinou. To vyvolá chemickou reakci a od podlahy se začne vznášet smrtící oblak, který se míchá se vzduchem, jenž obžalovaný vdechuje. Odsouzený se nechává v plynové komoře ještě třicet minut poté, co lékař konstatuje smrt. Je přesně stanovený postup pro odstranění mrtvoly.

Plynové komory byly zneužívány v koncentračních táborech. Z tohoto důvodu některé americké státy od jejich používání upustily. Dnes se plynové komory používají v sedmi státech.

Zastřelení⁴³

Na počátku 19. století přišlo zjištění, že první popravky střelnými zbraněmi byly nepřesné a musely se často opakovat, protože odsouzení byli pouze zraněni. Na počátku byla smrt zastřelením privilegiem pro vojáky. Ve většině zemí bylo možné popravovat zastřelením a oběšením. Nyní je trest smrti zastřelením povolen v osmdesáti šesti státech. Smrt nastává z důvodu zasažení životně důležitého orgánu, dále z důvodu zasažení centrálního nervového systému a z důvodu vykrvácení. Úspěšné usmrcení spočívá v přesném výstřelu a ve snadném cíli. Na ten střílí popravčí četa složená z deseti až dvanácti mužů. Odsouzený bývá znehybněn. Někdy je jen postaven např. před zeď a má svázané ruce.

Při popravě zastřelením se stává, že odsouzený zůstane při vědomí, i když ho kulky zasáhnou nebo popravčí četa dostane rozkaz, že nesmí odsouzeného zabít první ranou. V mnoha případech hromadný výstřel nestačí, a tak musí odsouzené důstojník či poddůstojník „dorazit“. Ve většině zemí jsou popravky zastřelením neveřejné, prováděné uvnitř věznic. V některých autokratických a totalitních zemích však provádí popravky zastřelením na veřejném prostranství (např. v Číně).

Elektrické křeslo⁴⁴

V roce 1882 vynalezl Thomas Edison žárovku, fonograf a otevřel první elektrárnu, která poskytla světlo obchodní a finanční čtvrti města. Na základě tohoto objevu vzniklo nové popravčí zařízení. Vynálezcem elektrického křesla byl Harold Brown. Vynalezl ho v roce 1888. Dne 4. června 1889 bylo státem New York legalizováno usmrcení pomocí elektrického proudu. Prvním usmrceným byl Francis Kemmeler. Byl odsouzen za vraždu své manželky.

Odsouzený tráví dny před smrtí ve speciální cele smrti. Pár hodin před popravou je odveden do přípravní, kde podstoupí tělesnou prohlídku. Po prohlídce jsou mu ostříhány vlasy na ježka a na temeni je vyholen. Pak má pět až šest minut na umytí. Dostane oblečení, do kterého se na popravu oblékne. Mezi tím, co se obléká, jdou svědci a novináři do sálu svědků, který je naproti křeslu. Za křeslem je místnost, v níž je elektrická instalace křesla. Jakmile se odsouzený oblékne, jsou mu dána pouta a jde do

---

⁴³ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 281-295. ISBN 80-86182-05-3.

⁴⁴ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 307-325. ISBN 80-86182-05-3.

místnosti, kde se nachází křeslo. Křeslo je z dubového dřeva a je připevněno k podlaze. Pod křeslem je gumový koberec. Každé křeslo je ručně vyrobené.

Odsouzený je usazen na křeslo a připoután sedmi řemeny (kolem pasu, hrudi, obou kotníků a zápěstí a poslední mu drží hlavu). Na hlavu odsouzeného se dá přilba, která je z tvrdé kůže a zakryje odsouzenému oči. Součástí přilby je podbradník, který se připevňuje pod bradou páskem nebo knoflíkem. Uvnitř přilby je tzv. „kontaktní destička“, která je vyrobena z mědi. Má vydutý tvar a uprostřed má tyčku, která prochází naskrz kůží přilby. Na tuto tyčinku se připojí první elektroda. Díky měděné destičce se do přilby dostane elektrický proud o síle 4 až 9,5 ampérů a napětí o velikosti 1750 až 2500 voltů. Vnitřní strana přilby je vyložena vrstvou přírodní houby. Z důvodu zlepšení vodivosti je kontaktní destičky a houba ponořena ve slaném vodním roztoku. „Kamaše“ se připevňuje na oholené lýtko. Je zdvojena měděnou velmi jemnou fólií, z které vychází tyčinka se závitem, a na tuto tyčinku se připojuje druhá elektroda. Smrt je způsobena proudem, který prochází srdcem a plícemi z destičky v masce k elektrodě na lýtku.

Smrtící injekce⁴⁵

Smrtící injekce byla poprvé použita v roce 1977 v Oklahomě. Tento způsob popravky je považován za nehumánnější metodu usmrcení a je používán ve třiceti sedmi z padesáti amerických států. Je používána také v Guatemale, Thajsku a na Filipínách. Počítač reguluje objem jedu, který je podáván oběti do žil pomocí dvou injekcí. Odsouzený je připoután na nemocničním vozíku. Je monitorována jeho srdeční činnost a obě do žil zasunuté jehly, jsou připojeny k hadičkám, které vedou k řídicí jednotce. Smrtící látka se většinou skládá ze tří částí. První látka odsouzeného uspí, další látka způsobí ochromení svalů a zastavení dýchání a poslední způsobí zástavu srdce. Problém se zasunutím jehly do žíly může být v případě, že odsouzený je toxikoman. Usmrcení pomocí injekce může být rychlé a bezbolestné nebo může být velice zdlouhavé a bolestné.

---

⁴⁵ CAWTHORNE, N. *Veřejné popravy v dějinách*. Frýdek-Místek : Alpress, 2009, s. 248-249. ISBN 978-80-7363-711-9.

4 POJETÍ TRESTU OBECNĚ

Trestní právo je odvětví práva veřejného. „Trestní právo chrání práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob, zájmy společnosti a ústavní zřízení České republiky před trestnými činy vyčtenými taxativně v trestněprávních normách“.⁴⁶ Základní právní úpravou trestního práva je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Trestní právo se dělí na hmotné a procesní. Trestní právo plní preventivní, represivní, ochrannou a regulační funkci. Tyto funkce budou rozebrány dále.

4.1 Pojem trestu

Trestní zákoník neobsahuje definici pojmu trestu. „Trestem rozumíme zákonem stanovený právní následek za určité protiprávní jednání“.⁴⁷ Znakem trestu je, že zasahuje do práv a svobod pachatele trestného činu. Zásah musí být však jen do takové míry, která je potřebná k dosažení účelu trestu. Trest obsahuje i negativní hodnocení pachatele a jeho deliktu (právní a etické). Výkon trestu se dosahuje státním donucením, tedy proti vůli pachatele. Cílem trestu je vlastně ochrana společnosti jak před pachateli, tak i před trestnými činy.

4.1.1 Teorie trestu⁴⁸

Absolutní teorie trestu

U absolutní teorie se trestá, jelikož bylo spácháno zlo („punitur, quia peccatum est“). Pachatel vědomě páchá trestný čin. Každý je schopen určovat své jednání. Na základě práva jsou ukládány normy, které vynucují určité chování. Pokud se pachatel chová v rozporu s normami, dopouští se protiprávního jednání, a to zasluhuje trest. Trest je tedy ukládán za nezákonné jednání. Spravedlnost se naplňuje potrestáním, která byla porušena protiprávním jednáním. Absolutní teorie se zabývá trestným činem páchaným v minulosti. Tato teorie je historicky nejstarší.

---

⁴⁶ ŽATECKÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní*. Brno : Masarykova univerzita, 2009, s. 7. ISBN 978-80-210-5054-9.

⁴⁷ JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo hmotné - Obecná část*. Praha : Linde, 2004, s. 329. ISBN 80-7201-501-X.

⁴⁸ JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo hmotné - Obecná část*. Praha : Linde, 200., s. 329-330. ISBN 80-7201-501-X.

Relativní teorie trestu

U relativní teorie se trestá z důvodu, aby nebylo pácháno zlo („punitur, ne peccetur“). U této teorie jde o ochranu společnosti a o polepšení pachatele. Trest má zabránit pachateli v dalším páchání trestné činnosti. Trest má zajistit nápravu pachatele nebo jeho izolaci v případě, že to vyžaduje zájem společnosti.

Smišená (slučovací) teorie trestu

Jde o spojení absolutní a relativní teorie. Tato teorie se snaží spojit pozitiva absolutní a relativní teorie. Snaží se tedy sloučit spravedlivý trest s preventivními účinky.

4.1.2 Účel trestu⁴⁹

„Účelem trestu je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestní činnosti a vychovat ho k tomu, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti.“⁵⁰ Je otázkou, do jaké míry se to daří. K naplnění účelu trestu je třeba dílčích cílů, kterými jsou individuální represe, individuální prevence a generální prevence.

Individuální represe

Cílem individuální represe je zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti. Odsouzenému je technicky nebo fyzicky zabráněno v páchání další trestné činnosti nebo mu jsou kladeny určité zábrany pro její páchání. Jsou k tomu využity různé prostředky negativní povahy jako např. omezení osobní svobody, zákaz výkonu povolání (zákaz činnosti), peněžitý trest, trest odnětí svobody a další.

Individuální prevence

Individuální prevence je založena na pozitivním ovlivňování pachatele. Má vychovávat pachatele k tomu, aby vedl řádný život. Tento proces je však velmi složitý. Základem je pozitivní ovlivňování pachatele tak, aby došlo k odstranění kriminogenních rysů z osobnosti pachatele. Zaměřuje se na rozvíjení kladných stránek osobnosti

---

⁴⁹ KRATOCHVÍL, V. *Trestní právo hmotné – obecná část*. 3. přeprac. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006, s. 405-406. ISBN 80-210-2985-4.

⁵⁰ KRATOCHVÍL, V. *Trestní právo hmotné – obecná část*. 3. přeprac. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006, s. 404. ISBN 80-210-2985-4.

pachatele a na rozvíjení sociálně pozitivní vazeb. Důležité je, aby se pachatel sám aktivně zapojil.

Generální prevence

Generální prevence má posilovat důvěru veřejnosti v efektivitu trestního práva. Pomocí generální prevence se dává veřejnosti najevo, které jednání je nežádoucí a jaké důsledky nastanou po spáchání trestného činu. Generální prevence má odradit potenciální pachatele. Včas uložený a spravedlivý trest může působit jak individuálně, tak i generálně preventivně.

4.2 Trest odnětí svobody na doživotí⁵¹

Trest odnětí svobody nahradil trest smrti, který byl používán jako obvyklá sankce proti zločincům, kteří porušili zákon tím nejzávažnějším způsobem. Trest smrti byl trestem odnětí svobody nahrazen teprve v nedávné době, např. v České republice, tehdy ještě v Československu, byl trest smrti zrušen v roce 1990.

Trest smrti je ukládán výhradně vrahům a pachatelům protistátních deliktů. Na tyto pachatele má trest smrti působit odstrašujícím účinkem (generálně-preventivní účinek). Působení odstrašujícího účinku na potencionální pachatele se však nikdy nepodařilo prokázat. Alternativním trestem k trestu smrti je trest odnětí svobody na doživotí.

„Trest odnětí svobody na doživotí má své výhody, a to:

1. respektuje právo na život a nedotknutelnost fyzické integrity každého jedince
2. neznamená ireparabilní právní důsledek chybného soudního rozhodnutí
3. respektuje právo pachatele a povinnost státu poskytnout každému možnost resocializace“.⁵²

Trest odnětí svobody na doživotí dokáže nahradit trest smrti a zajistit ochranu společnosti před pachateli. Zároveň pachatel má možnost se napravit a získat opět svobodu po splnění určité délky trestu. Doživotní trest má své výhody, ale i tak

---

⁵¹ KALVODOVÁ, V. *Trest odnětí svobody na doživotí*. Brno : Masarykova univerzita, 1995, s. 16-22. ISBN 80-210-1197-1.

⁵² KALVODOVÁ, V. *Trest odnětí svobody na doživotí*. Brno : Masarykova univerzita, 1995, s. 20. ISBN 80-210-1197-1.

nepředstavuje dokonalou alternativu trestu smrti. Má také své nedostatky, a proto ho někteří považují za nehumánní stejně jako trest smrti.

„Negativa trestu odnětí svobody jsou:

1. bezvýchodnost, která může vést k sebevraždám, k agresi, k pokusům o útěk a k páchání trestní činnosti
2. nepříznivý vliv na psychiku odsouzených, který může vést k závažným duševním chorobám
3. nerovnost v postavení odsouzených, daná jednak věkovými rozdíly, jednak rozdílností šanci na podmíněné propuštění, která může vést ke konfliktním situacím“.⁵³

---

⁵³ KALVODOVÁ, V. *Trest odnětí svobody na doživotí*. Brno : Masarykova univerzita, 1995, s. 22. ISBN 80-210-1197-1.

5 KATOVSKÉ ŘEMESLO

Kati byli považováni za vykonavatele tělesných trestů a tvořili zvláštní skupinu společnosti. Kat byl v očích společnosti viděn jako osobnost „démona“, který přichází do styku s krví. Žili mimo vesnice a byli omezováni diskriminačními opatřeními. Pokud někdo přišel do styku s katem, znamenalo to ztrátu cti a postavení.⁵⁴

Kromě katovského řemesla vykonávali kati i další povinnosti, např. odklizení mrtvol sebevrahů, sbírání mrtvých zvířat, odstranění toulavých psů. Marie Terezie vydala patent, který obsahoval, že pokud se „snížené“ osoby vzdají svého nečistého řemesla, mají se považovat opět za řádné lidi. V praxi to však moc neplatilo a lidé se katů štítily dál.⁵⁵

U východních národů byl kat symbolem neomezené moci nad životem a smrtí a byl symbolem neomezené moci panovníka. Staří Slované neznali trest smrti, a proto nepotřebovali žádného kata. Pokud někdo nechtěl pracovat nebo poslouchat starostu, byl vyhnán ze středu rodiny i kmene do okolního světa a kdokoliv ho potkal, měl právo ho beztrestně zabít. Nejpřísněji byl trestán ten, kdo se dopustil krádeže. Po zavedení křesťanství se začal i v Čechách používat trest smrti.⁵⁶

Povolání kata bylo dědičné z otce na syna a ve středověku bylo nejvýnosnějším řemeslem. Odměny pro kata byly stanoveny ve dvou pramenech. První je Instrukce pro kata, která vyšla v roce 1683 v Čechách. Druhý pramen je Hrdelní řád císaře Josefa I. z roku 1708. Pokud město nemělo svého kata, vypůjčilo si ho z města sousedního. Vypůjčení bylo však velmi nákladné, protože se muselo platit katovi, jeho pacholkům a doprovodu, který ho přiváděl a odváděl. Kat zůstával i po smrti sníženou osobou a na hřbitově měl vyhrazené odlehle místo. Katovo tělo nosily ke hrobu osoby snížené (většinou pacholci). Později se začalo prosazovat, aby katovo tělo nosili ke hrobu členové řemeslnických cechů, ti se tomu však bránili.⁵⁷

---

⁵⁴ SVÁTEK, J. *Dějiny poprav a katů v Čechách*. Praha : Havran, 2004, s. 7-8. ISBN 80-86515-45-1.

⁵⁵ ŠINDELÁŘ, V. *Cesta na popraviště*. Písek : Praam, 2001, s. 37. ISBN 80-903002-4-3.

⁵⁶ SVÁTEK, J. *Dějiny poprav a katů v Čechách*. Praha : Havran, 2004, s. 9-12. ISBN 80-86515-45-1.

⁵⁷ ŠINDELÁŘ, V. *Cesta na popraviště*. Písek : Praam, 2001, s. 38-45. ISBN 80-903002-4-3.

Pražský kat Jan Mydlář⁵⁸

Jan Mydlář vstoupil do povědomí českého národa jako popravčí sedmadvaceti pánů v roce 1621 na Staroměstském náměstí. Patřil k zámožným obyvatelům, jelikož jeho taxy za popravu a mučení byly vysoké.

Jan Mydlář byl dvakrát ženatý. První manželka, se kterou měl dvě děti, se jmenovala Alžběta. Bydlel ve staroměstské katovně u starého židovského hřbitova. Později koupil pohodnici na Novém Městě pražském, kde se usadil, a katovnu předal svému synovi. Na konci čtyřicátých let ovdověl a oženil se s mladičkou Kateřinou, již určil dědičkou svého domu Na Bojišti. Jan Mydlář zemřel 14. března 1664. Vnuci nejdříve vystupovali proti jeho poslední vůli, ale nakonec se s ní smířili.

O životě Jana Mydláře napsal Josef Svátek čtyřdílné Paměti katovské rodiny Mydlářů v Praze. Dílo však nemá s životem kata moc společného.

---

⁵⁸ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 359-364. ISBN 80-86182-05-3.

6 ODPŮRCI A ZASTÁNCI HRDELNÍCH TRESTŮ

6.1 Zastánci

Argument odstrašení⁵⁹

Pachatel trestného činu by měl být zbaven života, abychom odstrašili dalšího potencionální pachatele od spáchání stejného trestného činu.

Argument odstrašení vychází z plánovitosti vražd, ty jsou však většinou páčány v afektu nebo např. pod vlivem alkoholu a drog. Mnoho pachatelů vražd jsou v době páčání trestného činu pod vysokým tlakem a neuvědomují si následek, který jim hrozí. Jiní si myslí, že se jim podaří uniknout bez potrestání. Pachatelé trestných činů si jsou vědomi rizika odsouzení, ale věří tomu, že nebudou dopadeni. „Metoda, jak tyto typy vrahů odstrašit, by pak spočívala v tom, že by se zvýšila pravděpodobnost jejich dopadení, odsouzení a popravení.“⁶⁰

Argument odstrašení se nedá podpořit empirickými fakty. Kdyby byl tento argument pravdivý, musela by se zvyšovat zločinnost v zemích, kde byl trest smrti zrušen a musel by být vyšší počet zločinců ve státech, kde byl trest smrti zrušen než ve státech, kde je trest smrti stále součástí trestního zákoníku. Dosud toto však nebylo potvrzeno.

V roce 1962 byla vypracována a zveřejněna první zpráva, která obsahovala informace o účincích zrušení trestu smrti na určitou kategorii zločinců. Tato zpráva potvrzovala, že po zrušení trestu smrti se prokazatelně nezvýšil počet zločinců, kteří již nejsou trestáni smrtí.

Pachatel by neměl být trestán jen kvůli tomu, aby posloužil jako příklad společnosti a odradil ostatní od páčání zločinů. Měl by být trestán zejména za činy, které spáchal. Trest by měl být přiměřený provinění a také by měl mít výchovnou funkci pro potencionální pachatele.⁶¹

---

⁵⁹ BESTOVÁ, C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno : Doplněk, 1996, s. 16-22. ISBN 80-85765-56-X.

⁶⁰ BESTOVÁ, C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno : Doplněk, 1996, s. 16. ISBN 80-85765-56-X.

⁶¹ DRBOHLAV, A. *Etopedie I.- Trest smrti versus Trest života pro sériové vrahy*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2005, s. 89. ISBN 80-7041-163-5.

Argument pojistky⁶²

Vykonáním trestu smrti je zločinec zaručeně zneškodněn a společnost ochráněna. U toho argumentu musíme očekávat neomylnost soudů a neexistenci justičních omylů, každý člověk se však může zmýlit. Při vynesení rozsudku musíme předvídat, které činy by se objevily u recidivy pachatele. Žádný stát nemá však spolehlivou prognózu počtu recidiv, a tak je těžké určit, zda by pachatel v budoucnu opět páchal trestnou činností. Nebezpeční pachatelé by měli být odděleni od společnosti. Otázka je, zdali mají být odděleni od společnosti pomocí smrti nebo uvězněním na doživotí.

Argument odplaty⁶³

Argument odplaty je jedním z nejdůležitějších smyslů trestu smrti. Odplata znamená, že se trestný čin odčiní odpovídajícím ekvivalentem. U toho argumentu nejde o to, aby se pachateli zabránilo v páchání další trestné činnosti, jako je tomu u argumentů odstrašení a pojistky. „Zde má zabití zločince demonstrovat spravedlnost, tedy že je spravedlivé, že společnost zločin odsoudila.“⁶⁴ Myšlenka odplaty má dlouhou historii a vycházelo z ní např. skoro celé babylonské trestní právo.

Z etického hlediska by měl být zločin (zlo) napraven dobrem. Odplata tedy není přiměřená odezva na zločin. Trestem smrti je však myšlenka napravování zla dobrem narušena. Z etického hlediska by bylo vhodnější místo trestu smrti uložit trest odnětí svobody.

Argument pochybení lidského faktoru⁶⁵

Tento argument vychází z nedokonalosti soudního systému a rizika, že může dojít k odsouzení nevinného člověka, a tím i k jeho popravě. Pokud dojde k odsouzení nevinného a následně k jeho popravě, již není možné tento stav zvrátit. V případě, že je však nevinný odsouzen na doživotí a odhalí se justiční omyl, je možné poškozeného osvobodit a odškodnit ho.

---

⁶² DRBOHLAV, A. *Etopedie I.- Trest smrti versus Trest života pro sériové vrahy*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2005, s. 89-92. ISBN 80-7041-163-5.

⁶³ BESTOVÁ, C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno : Doplněk, 1996, s. 25-31. ISBN 80-85765-56-X.

⁶⁴ BESTOVÁ, C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno : Doplněk, 1996, s. 25. ISBN 80-85765-56-X.

⁶⁵ DRBOHLAV, A. *Etopedie I.- Trest smrti versus Trest života pro sériové vrahy*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2005, s. 95-96. ISBN 80-7041-163-5.

Soudní systém je nedokonalý v tom, že někdy odsoudí nevinné a někdy neodsoudí vinné. Lidský faktor není neomylný, ale můžeme se snažit snížit jeho omylnost. K rozsudku smrti můžeme přihlédnout, pokud je obžalovaný prokazatelně vinen.

Ekonomický argument

„Poměrně často je používán také „ekonomický“ argument, jehož zastánci tvrdí, že levnější je provést exekuci, než ponechat delikventa doživotně či na dlouhou dobu ve vězení.“⁶⁶

6.2 Odpůrci

Právo na život⁶⁷

Jedním z argumentů proti trestu smrti je právo na život. Toto právo obsahuje Listina základních práv a svobod. Nikdo nemá právo zbavit druhého člověka života. Vrah se sice dopustil porušení práva na život, ale druhého člověka to neopravňuje k tomu, aby se zachoval stejně a zbavil vraha také života.

Zločinec by měl být za porušení práva spravedlivě potrestán. Kdyby se nestal zločín a nebylo by porušeno právo oběti, nemusel by být zločinec vůbec potrestán. Existence oběti si žádá odškodnění oběti zločincem, tím může dojít k naplnění spravedlnosti. Trest omezuje některá práva zločince (např. omezení svobody, omezení vlastnického práva). Kdyby tomu tak nebylo, o trest by se nejednalo. Jak bychom tedy měli vraha potrestat? Měli bychom ho potrestat stejným skutkem tedy smrtí, anebo bychom ho měli uvěznit, aby přemýšlel nad tím, co spáchal, a litoval toho? Co když však vrah svých činů nebude litovat?

Neúčinnost odstrašujícího účinku⁶⁸

Neúčinnost odstrašujícího účinku vychází z toho, že trest smrti nemá vliv na zločinnost. Po zavedení trestu smrti se nesníží zločinnost a počet vražd. A ani zrušením trestu smrti se nezvýší zločinnost a počet vražd. Tyto argumenty jsou dokázané na základě statistik.

---

⁶⁶ LIŠKA, O., et al. *Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918 - 1989*. 2. vyd. Praha : Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV PČR, 2006, s. 26. ISBN 80-86621-09-X.

⁶⁷ HAMERSKÝ, M. *Přijatelnost trestu smrti*. Brno : Bachant, 2001, s. 9-11. ISBN 80-902631-7-8.

⁶⁸ HAMERSKÝ, M. *Přijatelnost trestu smrti*. Brno : Bachant, 2001, s. 16. ISBN 80-902631-7-8.

Možnost justičního omylu⁶⁹

Každý soudní systém je nedokonalý. Je tu možnost, že dojde k odsouzení nevinného a k jeho následné popravě. Tuto možnost nemůžeme nikdy s určitostí vyloučit. Kdyby byl nevinný odsouzen na doživotí a podařilo by se odhalit justiční omyl, můžeme ho propustit a odškodnit. Ale je jasné, že po vykonání trestu smrti nemáme koho propouštět a odškodňovat.

Politické zneužívání trestu smrti⁷⁰

Trest smrti byl a je v mnoha zemích zneužíván k odstranění politických odpůrců. I v českých dějinách najdeme kapitolu, kterou tvoří politické procesy. Tyto procesy se konaly po únoru 1948 a mnoho z nich končilo rozsudkem smrti. Konec 40. a první polovina 50. let bylo další období politických procesů, které sloužily k odstranění protivníků a k zastrašení společnosti. V příloze je tabulka, která obsahuje počet poprav v ČSR, ČSSR a na území protektorátu. Z ní je jasně patrné, které roky jsou poznamenány politickými procesy.

Stručný přehled pro a proti trestu smrti⁷¹

Proti trestu smrti

- Trest smrti je konečný, nelidský, krutý a ponižující trest a porušuje právo na život.
- Trest smrti je neodvolatelný a může být uvalen na nevinného.
- Trest smrti se nikdy neukázal jako efektivnější zastrašující prostředek než jiné tresty.
- Trest smrti je akt násilí, legální vražda.
- Trest smrti je často nástroj represe proti opoziční, rasové, etnické nebo náboženské skupině.

---

⁶⁹ HAMERSKÝ, M. *Přijatelnost trestu smrti*. Brno : Bachant, 2001, s. 19. ISBN 80-902631-7-8.

⁷⁰ LIŠKA, O., et al. *Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918 - 1989*. 2. vyd. Praha : Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV PČR, 2006, s. 22. ISBN 80-86621-09-X.

⁷¹ DRBOHLAV, A. *Etopedie I.- Trest smrti versus Trest života pro sériové vrahy*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2005, s. 84. ISBN 80-7041-163-5.

- Trest smrti je msta, nikoliv náprava.
- Při neexistenci trestu smrti odpadá zcela možnost justičních vražd.

Pro trest smrti

- Společnost musí být navždy ochráněna činům jednotlivce, který je v prokazatelném rozporu s normami a zákonem tím, že vraždí.
- Trest smrti je odplata za všechnu bolest a provinění.
- Trest smrti je pojistkou, že vrah svůj čin nezopakuje.
- Trest smrti má odstrašující účinek a uveden v povědomí lidem varuje tím, jak bude vrah ve společnosti uznávající trest potrestán.
- Trest smrti není tak ekonomicky nákladný jako trest doživotí.
- Oko za oko, zub za zub.
- Trest smrti je ve shodě s morálkou.

Všechny systémy trestního soudnictví jsou náchylné k diskriminaci a dělání chyb. Účelnost diskrečního rozhodnutí a převažující veřejné mínění může ovlivnit řízení ve všech fázích. O trestu smrti neboli o tom, kdo bude potrestán či ušetřen, rozhoduje nejen povaha zločinu, ale také etnické a sociální pozadí, finanční prostředky či politické názory obžalovaného. Tresty smrti ve světě se nepřiměřeně používají proti chudým, bezmocným, obyčejným lidem nebo proti těm, kteří jsou pro vládu „nepohodlní“⁷².

Zhodnocení, zdali upuštění od hrdelních trestů bylo správné, či nikoliv

Již od počátku lidské civilizace existoval trest smrti. Byl často ukládaným trestem k prosazení moci a k potrestání osob, které byly pro vládnoucí vrstvu nepohodlné. K jeho zrušení došlo poprvé za vlády Josefa II., kdy byl ukládán jen pro případy výjimečného stavu. Po jeho smrti byl opět zaveden, a to za velezradu či pokus o ni. V roce 1803 byl vydán zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích, který se stal základem pro pozdější zákoníky. Trest smrti se prováděl oběšením.

⁷² AMNESTY INTERNATIONAL. *When the state kills ...The death penalty v. human rights*. London : Amnesty International Publications, 1989. s. 7. ISBN 0-86210-164-6.

V období první republiky byl trest smrti upraven zákonem č. 91/1934 Sb., o ukládání trestu smrti a o doživotních trestech. Prezident Masaryk byl odpůrcem trestu smrti a hojně uděloval milosti. Za jeho vlády bylo popraveno 15 osob. Po roce 1939 obsadil Československo Hitler. Tresty byly vysoké a trest smrti byl ukládán i za nedbalostní trestné činy. Popravy se uskutečňovaly pomocí gilotiny. Později vznikly dekrety, které měly potrestat nacistické zločince. Po roce 1945 vznikly tzv. lidové soudy. V roce 1947 byla ukončena retribuční řízení. Mezi rokem 1945 a 1948 bylo vykonáno 778 trestů smrti. Po 2. světové válce se k moci dostala Komunistická strana Československa, která obdobně jako nacisté využívala trest smrti k tzv. politickým procesům a nechala popravit řadu tzv. „nepohodlných“ osob. Byl vydán nový trestní zákon č. 86/1950 Sb., který byl v roce 1961 nahrazen zákonem č. 140/1961 Sb. Tento zákon platil až do konce roku 2008. V roce 1989 padl komunistický režim, byla zde nastolena demokracie a s ní byl v roce 1990 zrušen trest smrti.

Teoretická část se zabývá druhy trestu smrti. Mezi nejstarší způsoby usmrcení patří usmrcení pomocí zvířat, ukřižování, ukamenování, pohřbení zaživa, usmrcení pomocí kůlu v těle, lámání kolem, rozřezání, rozčtvrcení a roztrhání, rozdrásání, rozdrcení, otrávení, upálení, utopení, oběšení, stětí, usmrcení pomocí gilotiny a garoty. Mezi moderní způsoby usmrcení patří usmrcení pomocí plynové komory, elektrického křesla, smrtící injekce a zastřelení.

Náš trestní zákoník neobsahuje definici trestu. Trest však zasahuje do práv a svobod pachatele. Teorie trestu se člení na absolutní teorii trestu, relativní teorii trestu a smíšenou teorii trestu. Aby byl účel trestu naplněn, je třeba splnit dílčí cíle, kterými jsou individuální represe, individuální prevence a generální prevence. Dnes je alternativou k trestu smrti trest odnětí svobody na doživotí.

Popravy odsouzených vykonávali kati, kteří byli považováni za spodinu společnosti. Ostatní se jich báli. Katovské řemeslo bylo dědičné z otce na syna. V práci je krátce popsán život pražského kata Jana Mydláře.

Dále teoretická část obsahuje názory odpůrců a zastánců. Zastánci argumentují argumentem odstrašení, pojistky, odplaty, pochybení lidského faktoru a ekonomickým argumentem. Odpůrci argumentují tím, že má každý právo na život, odstrašující účinek je neúčinný, je tu možnost justičního omylu a politického zneužívání trestu smrti.

V roce 2011 se uskutečnily popravy nejméně ve 20 zemích. Po celém světě se uskutečnilo nejméně 676 poprav. Oproti roku 2010 se zvýšil počet poprav v důsledku

nárůstu soudních vražd v Íránu, Iráku a Saúdské Arábii. Tento údaj však neobsahuje tisíce lidí, které byly popraveny v Číně. V roce 2010 bylo v 63 zemích odsouzeno k trestu smrti nejméně 1923 lidí.⁷³ Snižuje se počet zemí, ve kterých se trest smrti uplatňuje. Je celkem 139 zemí, které nepopravují. Nejvíce poprav se uskutečňuje v Číně, Íránu, Severní Koree, Jemenu, ve Spojených státech amerických a v Saúdské Arábii. Některé státy však jednají v rozporu s mezinárodním právem. V roce 2010 bylo v Číně popraveno několik tisíc lidí. Počet poprav v Číně převyšuje celkový počet poprav, které jsou vykonané ostatními zeměmi dohromady.⁷⁴

Spojené státy americké jsou demokratická země, ve které je trest smrti doposud vykonáván. Zde se legálně popravuje pěti technikami. Z padesáti států jich 38 vykonává trest smrti, a to: Alabama, Arkansas, Colorado, Connecticut, Jižní Dakota, Jižní Karolína, Kalifornie, Kentucky Louisiana, Maryland, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, Nové Mexiko, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pensylvánie, Severní Karolína, Tennessee, Texas, Utah, Virginie, Washington, Wyoming. Čtrnáct států používá elektrické křeslo, osm států používá plynovou komoru, devatenáct států používá smrtící injekci, tři státy používají oběšení a dva státy používají zastřelení. Některé z těchto států vypočítaly, kolik je stojí soudní proces, který končí smrtí. New Jersey: jedna poprava 1,8 milionu dolarů, Kalifornie: jedna poprava 4,5 milionu dolarů, Arkansas: jedna poprava 1,5 milionu dolarů.⁷⁵

Země, které mají trest smrti a v praxi se provádí⁷⁶

Afgánistán, Bahamy, Bahrajn, Bangladéš, Bělorusko, Botswana, Burundská republika, Čad, Čína, Kuba, Kongo, Egypt, Rovnicková Guinea, Etiopie, Guatemala, Guinea, Indie, Indonésie, Irák, Írán, Japonsko, Jordánsko, Severní Korea, Kuvajt, Libanon, Libye, Malajsie, Mongolsko, Nigérie, Omán, Pákistán, Palestinská autonomie, Katar, Svatý Kryštof a Nevis, Saúdská Arábie, Sierra Leone, Singapur, Somálsko, Súdán, Sýrie, Tchaj-wan, Thajsko, Republika Trinidad a Tobago, Uganda, Spojené arabské emiráty, Spojené státy americké, Uzbekistán, Vietnam, Jemen, Zimbabwe.

---

⁷³ Amnesty International. *Death sentences and execution* [online]. London : Amnesty International Publications, 2012 [cit. 2014 – 03 – 15]. Dostupné z WWW: <http://www.amnesty.cz/download/file/401>.

⁷⁴ SVATOŠ, R. *Trest smrti a česká společnost*. Praha : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. s. 106 - 107. ISSN 1214-4967.

⁷⁵ MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999, s. 333-334. ISBN 80-86182-05-3.

⁷⁶ ROGER, G., HOYLE, C. *The death penalty: a worldwide perspective*. 4. přeprac. vyd. Oxford : Oxford University Press 2008, s. 404. ISBN 978-0-19-922846-1.

Trest smrti je uplatňován spíše v zemích s nestabilní vládou. Najdou se ale i výjimky jako např. USA, ve které je však taková demokracie, že každý stát si určuje své zákony, které uznává za vhodné a které nejsou v rozporu s federální ústavou a mezinárodními smlouvami. Společná pro celé území USA je armáda.

Je správné, že v České republice již není trest smrti a že se Česká republika také zařadila mezi demokratické státy. V České republice je právo na život zakotveno Listině základní práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. „Každý má právo na život. Lidský život je hoděn ochrany již před zrozením.“⁷⁷ Toto právo není obsaženo jen v této listině, ale i v řadě mezinárodních smluv. Vzhledem k tomu, že je naše země součástí Evropské unie, tak je pro nás závazná Listina základních práv Evropské unie. Zde v článku dva je zakotveno právo na život a také to, že nikdo nesmí být odsouzen k trestu smrti a ani nesmí být popraven. Další dokumentem je Evropská úmluva o ochraně lidských práv. Zde je také v článku dva zakotveno právo na život. Dále je právo na život zakotveno v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech, je obsaženo v třetí části článku šest, odstavci jedna. I tento dokument však v dalších odstavcích umožňuje použít trest smrti ve státech, kde ho mají stále zakotven v legislativě, ale zároveň vybízí tyto státy, aby přijaly taková opatření ke zrušení trestu smrti.⁷⁸

Dalším argumentem pro zrušení trestu smrti je to, že na pachatele trestných činů nepůsobí trest smrti odstrašujícím účinkem, jelikož většina vražd je páchaná v afektu, ať už při nějakém psychickém rozrušení, či pod vlivem alkoholu, drog nebo v okamžiku paniky z odhalení jiného činu. V takovémto psychickém rozpoložení si pachatel neuvědomuje hrozbu trestu smrti či si snaží namluvit, že se mu podaří uniknout trestu. Ze studií také vyplývá, že v zemích, kde byl trest smrti zrušen, se nezvyšuje počet zločinců, kterým by byl tento trest uložen.⁷⁹ Proč tedy mít trest smrti, když si pachatel neuvědomuje následný trest?

Když se ohlédneme do minulosti, vidíme, že trest smrti byl v naší historii zneužíván k politickým procesům. Už z toho důvodu je správné, že je v České republice trest smrti zrušen, jelikož nemůže být zneužit k odstranění osob, které např. vystupují

---

⁷⁷ ČESKO. Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 6, s. 16.

⁷⁸ SVATOŠ, R. *Trest smrti a česká společnost*. Praha : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. s. 108. ISSN 1214-4967.

⁷⁹ BESTOVÁ, C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno : Doplněk, 1996, s. 16-17. ISBN 80-85765-56-X.

proti aktuální politické scéně, jak se tomu dělo v minulosti. Nemělo by se dít, že vezmeme člověku život jen kvůli tomu, že se nám „nelíbí“ jeho názory. Člověk vymyslel demokracii jako vládu lidu a zatím nedokázal vymyslet lepší systém vládnutí, tak proč nevládnout pomocí toho nejlepšího systému, který je.

7 VÝZKUM

7.1 Dotazníkové šetření

Výzkum byl prováděn pomocí dotazníkového šetření. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit názor veřejnosti na problematiku trestu smrti.

Dotazník byl zveřejněn na internetových stránkách <http://www.oursurvey.biz/> a bylo ho možné vyplňovat během měsíce ledna 2014. Dotazník byl zveřejněn pod názvem „Trest smrti“ a obsahoval úvodní informace o tématu, jednotlivé otázky a na závěr poděkování. Dotazník obsahoval 7 otázek uzavřeného typu a jednu otázku otevřeného typu, kde respondenti vyplňovali svůj věk.

Celkem bylo vyplněno 397 dotazníků. Dotazníky byly vyplněny anonymně a dobrovolně.

Stanovené hypotézy:

H₁ – Většina dotazovaných se bude domnívat, že trest smrti působí odrazujícím způsobem.

H₂ – Většina dotazovaných si bude myslet, že trest smrti je trestem spravedlivým.

H₃ – Většina dotazovaných se bude domnívat, že tresty v České republice jsou neodpovídající.

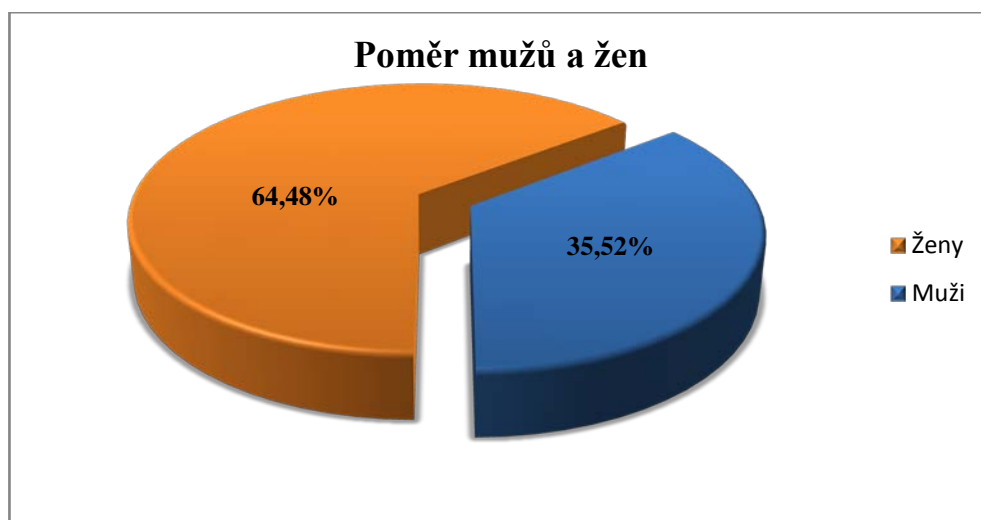
H₄ – Většina dotazovaných bude souhlasit se znovuzavedením trestu smrti v České republice.

Vyhodnocení dotazníku

Otázka č. 1: Vaše pohlaví?

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 397 respondentů. Dotazník vyplnilo 256 žen, což činí 64,48 % všech respondentů, a 141 mužů, což je 35,52 % zúčastněných respondentů. Zjišťování zastoupení pohlaví respondentů bylo prováděno pouze k zjištění, jak jsou procentuálně zastoupeni muži a ženy. S těmito daty není při další analýze pracováno. Výsledky jsou zaznamenány v grafu.

Graf 1:⁸⁰

Otázka č. 2: Jaký je Váš věk?

Věková hranice respondentů nebyla omezena a dotazníkového šetření se mohl zúčastnit kdokoli. Nejvíce je zastoupena věková kategorie 18-24 let. Zjišťování věku respondentů bylo prováděno pouze k zjištění, v jaké věkové kategorii se respondenti nacházejí. S těmito daty není při další analýze pracováno. Graf č. 2 popisuje věkové rozmezí respondentů.

⁸⁰ Vlastní výpočty.

Graf 2:⁸¹

Otázka č. 3: Působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?

Otázka č. 3 zjišťovala, zdali si občané České republiky myslí, že trest smrti působí na pachatele odrazujícím způsobem. V dotazníkovém šetření si 57,93 % dotazovaných myslí, že trest smrti působí na pachatele odrazujícím způsobem. 27,96 % se domnívá, že trest smrti nepůsobí odrazujícím způsobem na pachatele a 14,11 % neví, zdali působí trest smrti odrazujícím způsobem na pachatele.

Graf 3:⁸²

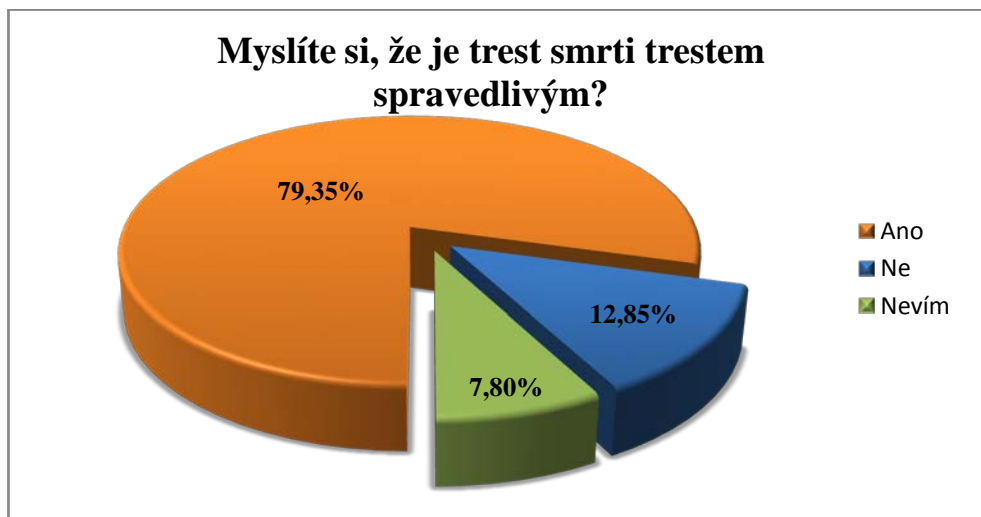
⁸¹ Vlastní výpočty.

⁸² Vlastní výpočty.

Otázka č. 4: Myslíte si, že je trest smrti trestem spravedlivým?

79,35 % dotazovaných si myslí, že je trest smrti trestem spravedlivým, 12,85 % si naopak myslí, že trest smrti není spravedlivým trestem a 7,80 % neví, zdali je trest smrti trestem spravedlivým či nikoliv.

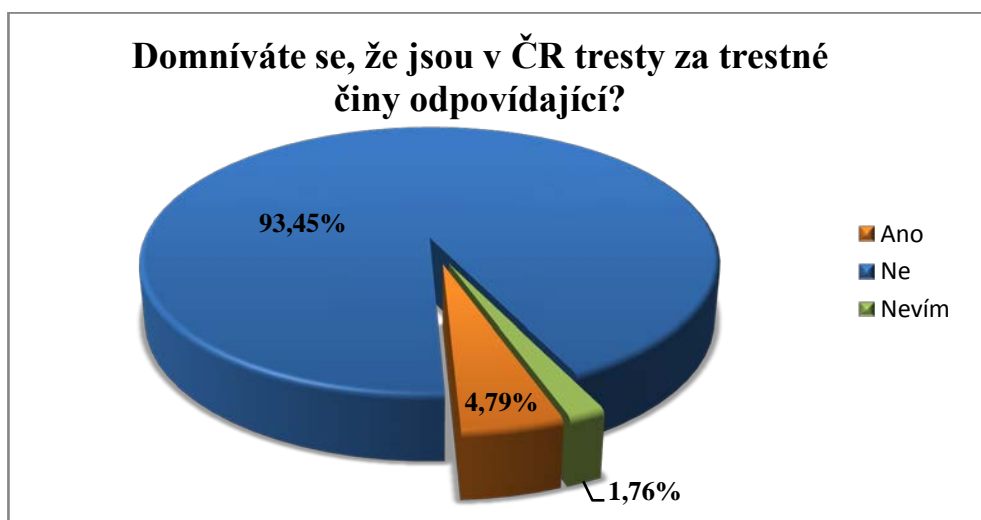
Graf 4:⁸³

Otázka č. 5: Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?

Nejčastější odpovědí na tuto otázku bylo ano, tedy 93,45 % respondentů se domnívá, že v České republice nejsou odpovídající tresty za trestné činy. 4,79 % si myslí opak a 1,76 % neví, zdali jsou tresty v České republice odpovídající, či nikoliv.

Graf 5:⁸⁴

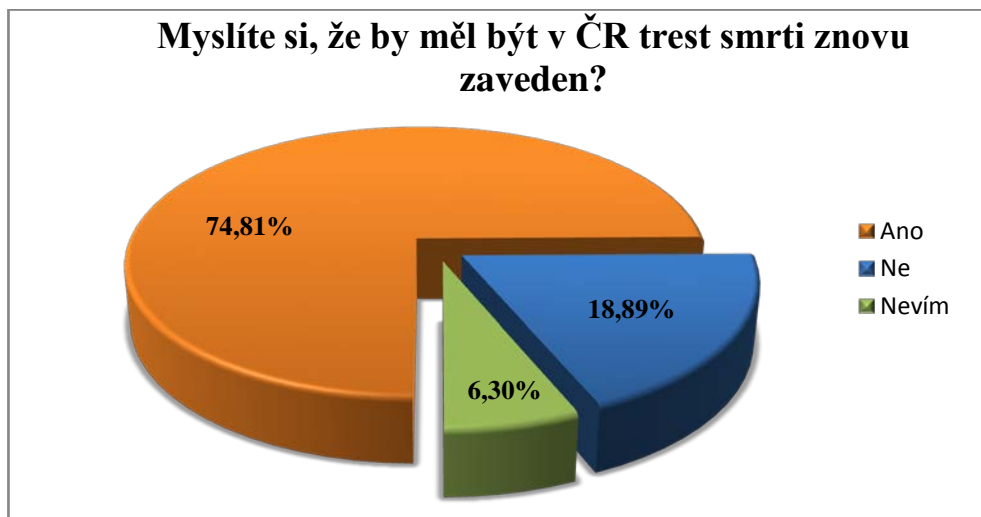
⁸³ Vlastní výpočty.

⁸⁴ Vlastní výpočty.

Otázka č. 6: Myslíte si, že by měl být v ČR trest smrti znovu zaveden?

Většina dotazovaných odpověděla, že by měl být trest smrti v České republice znovu zaveden (74,81 %), 18,89 % dotazovaných odpovědělo opak a 6,30 % dotazovaných neví, zdali by měl být trest smrti znovu zaveden.

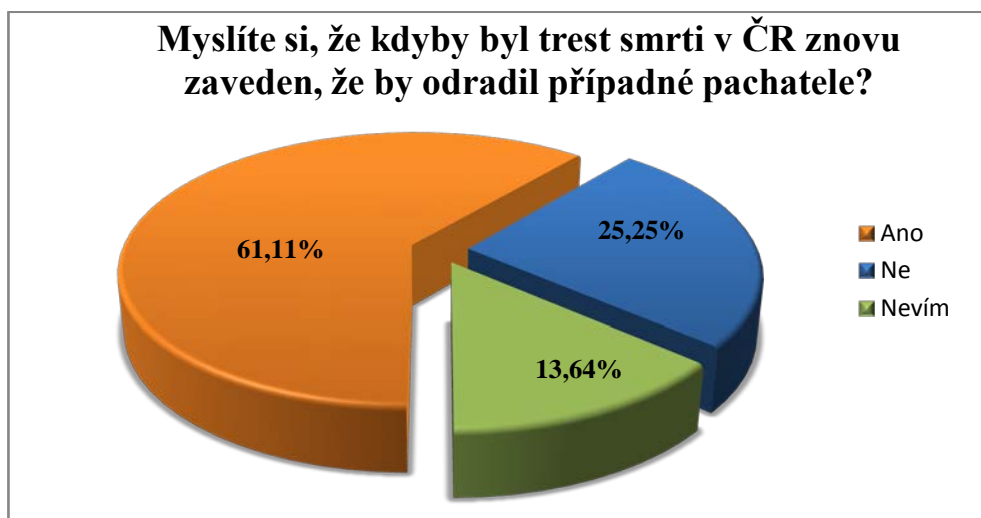
Graf 6:⁸⁵

Otázka č. 7: Myslíte si, že kdyby byl trest smrti v ČR znovu zaveden, že by odradil případné pachatele?

61,11 % respondentů odpovědělo, že kdyby byl trest smrti znovu zaveden v České republice, že by odradil případné pachatele, 25,25 % respondentů si myslí opak a 13,64 % respondentů odpovědělo neví.

Graf 7:⁸⁶

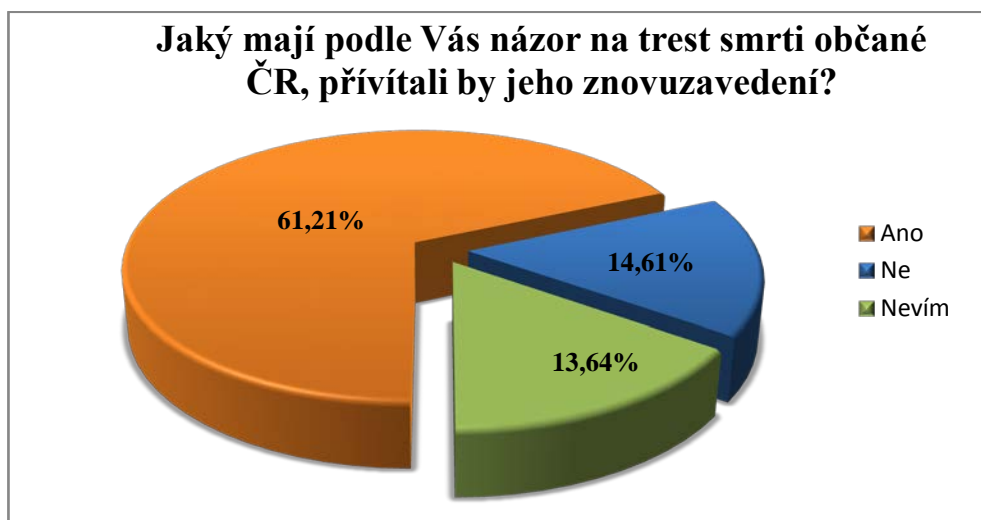
⁸⁵ Vlastní výpočty.

⁸⁶ Vlastní výpočty.

Otázka č. 8: Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?

Většina dotazovaných odpověděla ano, tedy 61,21 % se domnívá, že by občané České republiky přivítali znovu zavedení trestu smrti, 14,61 % dotazovaných odpovědělo ne a 13,64 % dotazovaných odpovědělo nevím.

Graf 8:⁸⁷

⁸⁷ Vlastní výpočty.

Vyhodnocení stanovených hypotéz

Cílem tohoto výzkumného šetření bylo zjistit názor veřejnosti na problematiku trestu smrti. V rámci výzkumného šetření byly stanoveny čtyři hypotézy, které jsou níže vyhodnoceny.

Hypotéza č. 1 – Většina dotazovaných se bude domnívat, že trest smrti působí odrazujícím způsobem.

Většina dotazovaných odpověděla, že trest smrti působí odrazujícím způsobem. Hypotéza č. 1 se v tomto případě potvrdila.

Hypotéza č. 2 – Většina dotazovaných si bude myslet, že trest smrti je trestem spravedlivým.

Většina dotazovaných odpověděla, že je trest smrti trestem spravedlivým. V tomto případě se hypotéza potvrdila.

Hypotéza č. 3 – Většina dotazovaných se bude domnívat, že tresty v České republice jsou neodpovídající.

Hypotéza č. 3 se v tomto případě potvrdila, většina respondentů se domnívá, že tresty za trestné činy jsou neodpovídající.

Hypotéza č. 4 – Většina dotazovaných bude souhlasit se znovuzavedením trestu smrti v České republice.

Většina respondentů je pro znovu zavedení trestu smrti v České republice. Hypotéza č. 4 se potvrdila.

Ve výzkumném vzorku převažují ženy, které jsou zastoupeny 64,48 %. Muži tvoří pouze 35,52 %. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií v dotazníkovém šetření je kategorie 18-24 let. Naopak nejméně respondentů je ve věkové kategorii nad 70 let.

První hypotéza se potvrdila. 57,93 % respondentů si myslí, že trest smrti působí odrazujícím způsobem. Na otázku, zdali si respondenti myslí, že je trest smrti trestem spravedlivým, odpovědělo 79,35 % respondentů ano. Druhá hypotéza se tedy také

potvrdila. Skoro většina dotazovaných, tedy 93,45 %, se domnívá, že tresty za trestné činy nejsou odpovídající. Tímto výsledkem se potvrdila také třetí hypotéza, která předpokládala, že většina dotazovaných si bude myslet, že tresty za trestné činy jsou neodpovídající. Poslední čtvrtá hypotéza se také potvrdila, jelikož 74,81 % respondentů je pro znovuzavedení trestu smrti.

Výzkum splnil svůj předpokládaný cíl; nastínil, jaký názor mají občané České republiky na problematiku trestu smrti. Byla potvrzena má domněnka, že občané České republiky se staví k trestu smrti spíše pozitivně. Z dotazníkového šetření vyplývá, že občané by znovuzavedení trestu smrti přivítali. Lidé jsou frustrováni a mají pocit, že kriminalita na našem území roste. V určitém ohledu mohou být ovlivněni i médii. V médiích jsou rozebírány zločiny, které se udály za poslední dobu. Pokud se objeví velký kriminální případ, je v médiích probírán i několikrát denně. Lidé tím pak mohou být ovlivněni a může jim přijít, že je zde větší kriminalita, než je tomu doopravdy. Myslím, že občanům připadají tresty nedostatečně vysoké a chtěli by, aby se změnil systém ukládání trestů. Systém ukládání trestů by se v určitém ohledu změnit určitě měl. Pokud by se určitým způsobem změnil systém trestání, občané by mohli mít pocit, že je v naší zemi větší spravedlnost.

7.2 Individuální rozhovory

Individuální rozhovory byly uskutečňovány se třemi příslušníky Policie České republiky. První rozhovor byl uskutečněn s podpraporčíkem Jakubem Vilišem (Příloha č. II). Druhý rozhovor byl poskytnut příslušníkem Policie ČR, který však chtěl zůstat v anonymitě (Příloha č. III) a třetí rozhovor byl uskutečněn s podpraporčíkem Milanem Novotným (Příloha č. IV). Rozhovor obsahoval 17 otázek, na které dotyční odpovídali.

Cílem individuálních rozhovorů bylo zjistit, jaký pohled na otázku trestu smrti mají příslušníci Policie České republiky (dále jen „příslušníci“). Výsledek je porovnán s výsledkem dotazníkového šetření.

Pro lepší porovnání výsledků jsou základní otázky stejné jako u dotazníkového šetření a navíc jsou rozšířeny o doplňující otázky.

Vyhodnocení otázek

Myslíte si, že působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?

Většina dotazovaných odpovídala na tuto otázku kladně, tedy dva dotazovaní odpověděli, že působí a jeden odpověděl, že nepůsobí odrazujícím způsobem.

Proč si myslíte, že trest smrti působí/nepůsobí odrazujícím způsobem?

První dotazovaný odpověděl, že zločinci trest odnětí svobody vydrží. Druhý dotazovaný si myslí, že trest smrti nepůsobí odrazujícím způsobem, a proto si myslí, že pachatel jedná buď promyšleně a ve svůj prospěch, nebo pachatel kvůli určité psychické nemoci si není vědom svých činů, a tak netuší, že páchá trestnou činnost. Třetí dotazovaný si myslí, že trest smrti působí odrazujícím způsobem, protože se pachatel bude obávat dopadení.

Jsou některé trestné činy, u kterých by trest smrti mohl působit odrazujícím způsobem ve velké míře?

První dotazovaný si nemyslí, že by trest smrti působil u některých trestných činů odrazujícím způsobem, ale u závažných zločinů, které jsou páhány zvláště trýznivým způsobem, by se trestu smrti nebránil. Druhý dotazovaný si myslí, že by trest smrti mohl působit odrazujícím způsobem ve velké míře u zvláště závažné trestné činnosti. Poslední dotazovaný si myslí, že by takto trest smrti působil u všech trestných činů, ovšem ne u všech trestných činů by byl trestem přiměřeným.

Myslíte si, že je/není trest smrti trestem spravedlivým?

Dva dotazovaní odpověděli na tuto otázku kladně, tedy, že si myslí, že je trest smrti trestem spravedlivým, a jeden dotazovaný neví.

Proč si myslíte, že je/není trest smrti trestem spravedlivým?

První dotazovaný si myslí, že v odůvodněných případech je tento trest spravedlivý. Druhý dotazovaný se domnívá, že by člověk neměl rozhodovat o životě a smrti druhého. Odpověď posledního dotazovaného poukazuje na to, že pokud má myslivec v revíru škodnou, tak ji zastřelí a eliminuje nepořádek ve svém působišti. Dnešní společnost však zavrhuje trest smrti z důvodu velkého kladení lidskosti k osobě pachatele. A tak si klade otázku, zdali má zvíře menší právo na život než člověk.

Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?

Všichni tři dotazovaní se shodli na tom, že tresty za trestné činy nejsou odpovídající.

Proč si myslíte, že jsou tresty neodpovídající?

První dotazovaný se domnívá, že jsou nízké sazby odnětí svobody a pokud je člověk schopen zabít jiného člověka plánovaně či mu vědomě ublížit, tak dle jeho názoru tento člověk nepatří do společnosti. Druhý dotazovaný odpověděl, že by se tresty měly rozšířit a třetí si myslí, že zde nejsou stanoveny správné priority.

Měl by se v nějakém ohledu změnit systém trestání?

Všichni tři dotazovaní se shodli, že by se trestní systém měl v určitém ohledu změnit.

Myslíte si, že by měl/neměl být v ČR trest smrti znovu zaveden?

Dva z dotazovaných si myslí, že by měl být znovu zaveden a jeden si myslí, že by neměl být znovu zaveden.

Proč si myslíte, že by měl/neměl být trest smrti znovu zaveden?

První dotazovaný odpověděl, že pokud je člověk schopen úmyslně a plánovaně zabít jiného člověka, tak nebude mít nápravné zařízení vliv na jeho nápravu. Druhý dotazovaný odkazuje na předchozí odpověď, že pachatel páchá zločin ve svůj prospěch nebo je pachatel psychicky narušen a neví, co činí, tudíž by byl trest smrti nepatřičným trestem. Třetí dotazovaný si myslí, že by měl být znovu zaveden z finančních důvodů, jelikož občané platí za vězně ve věznicích, a dále si myslí, že by se snížil počet závažných trestných činů.

Myslíte si, že kdyby byl trest smrti v ČR znovu zaveden, tak by odradil případné pachatele?

Dva dotazovaní se shodli na tom, že by trest smrti případné pachatele neodradil, a jeden si myslí, že by je odradil.

Proč si myslíte, že by je odradil/neodradil?

První si myslí, že pachatel, který páchá trestný čin (např. vraždu) vědomě, bude páchat trestnou činnost, ať je trestem cokoliv. Druhý odpověděl, že většina činů je

spáchána v afektu. Třetí si myslí, že by trest smrti odradil případné pachatele, a tak odpověděl, že by je odradil z důvodu strachu pachatele z jeho dopadení.

Odradil by alespoň některou skupinu pachatelů?

Dva dotazovaní se shodli na tom, že je to možné. Třetí se domnívá, že by odradil cílovou skupinu, proti které by byl tento trest zaměřen.

Myslíte si, že kdyby byl trest smrti zaveden, tak by zpočátku odradil více pachatelů a později už by na tento trest nebrali pachatelé takový zřetel, nebo by na tento trest nebrali zřetel již od počátku?

První dotazovaný odpověděl, že by to zprvu byl pro veřejnost a pro pachatele šok, a obává se, že by absolutní trest mohl vést k bezohlednosti vůči potenciálním obětem pachatelů. Druhý si myslí, že by na něj pachatelé nebrali, zřetel a třetí si myslí, že by na něj pachatelé brali zřetel po celou dobu jeho trvání.

Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?

Dva dotazovaní nevědí, zdali by občané ČR přivítali trest smrti, a další dotazovaný si myslí, že by občané nepřivítali jeho znovuzavedení.

Opravdu nemáte tušení, co si o tomto problému myslí občané? / Proč si myslíte, že by občané nepřivítali jeho znovuzavedení?

Dva z dotazovaných opravdu nevědí, co si o tomto tématu myslí občané, a další dotazovaný si myslí, že by občané spíše přivítali přísnější tresty.

Máte pocit, že kriminalita v České republice roste?

První dotazovaný si myslí, že je kriminalita stabilní. Druhý se domnívá, že kriminalita jako taková roste, ale nerostou trestné činy, za které by bylo možné uložit trest smrti, a poslední si myslí, že kriminalita v České republice roste.

Porovnání výsledků individuálních rozhovorů s dotazníkovým šetřením

Většina dotazovaných v dotazníkovém šetření odpověděla, že trest smrti působí odrazujícím způsobem, stejně jako většina dotazovaných v individuálních rozhovorech.

Tento výsledek mě poněkud překvapil, jelikož jsem si myslela, že příslušníci Policie ČR budou spíše proti trestu smrti.

V návaznosti na tuto otázku byla položena pro dotazované v rozhovorech doplňující otázka, proč si myslí, že trest smrti působí odrazujícím způsobem. V odpovědi na tuto otázku se dotazovaní rozcházejí. Jeden dotazovaný uvedl, že pachatel jedná buď z motivu, nebo není psychicky zdravý. Další uvedl, že trest odnětí svobody se dá „vydržet“, kdežto v případě trestu smrti je konečná. A poslední uvedl, že pachatel bude mít strach z dopadení.

Dále si většina dotazovaných v dotazníkovém šetření myslela, že trest smrti je trestem spravedlivým, stejně jako většina dotazovaných, se kterými byl prováděn rozhovor. Opět mě tento výsledek překvapil, jelikož jsem si myslela, že příslušníci Policie ČR se staví celkově k trestu smrti spíše negativně.

Většina respondentů se domnívá, že tresty za trestné činy jsou neodpovídající. Takto odpověděli i všichni dotazovaní v rozhovorech.

Navazující otázka zní takto: „Proč si myslíte, že jsou tresty za trestné činy neodpovídající?“ Na tuto otázku odpověděl každý dotazovaný jinak. První si myslí, že jsou zde špatně nastaveny priority jako např. život, majetek. Druhý se domnívá, že by se tresty měly rozšířit, a třetí si myslí, že pokud je člověk schopen vraždy, do společnosti nepatří.

Většina respondentů souhlasí se znovuzavedením trestu smrti v České republice. Dva z dotazovaných si myslí to samé co respondenti a jeden je proti.

Doplňující otázka pro příslušníky Policie ČR byla, proč si myslí, že by měl či neměl být trest smrti znovu zaveden. Názor prvního je, že pokud člověk úmyslně zabije jiného člověka, nebude mít na jeho nápravu nápravné zařízení vliv. Druhý si myslí, že pachatel páchá zločin ve svůj prospěch nebo ho spáchá v případě, kdy je psychicky narušen, a tak nesouhlasí se znovuzavedením trestu smrti. Třetí si myslí, že se tak uleví běžným občanům, kteří musí „žít“ vězně ve věznicích, a dále si myslí, že se zmírní počet závažných trestných činů.

Pohled respondentů v dotazníkovém šetření a příslušníků Policie ČR na trest smrti se moc neliší. Obě dvě skupiny mají k trestu smrti spíše kladný vztah a obě dvě skupiny by přivítaly jeho znovuzavedení. Při porovnání výsledků se jejich názor od sebe moc neliší.

ZÁVĚR

Bakalářskou prací jsem chtěla čtenáři přiblížit téma hrdelních trestů. Cílem bakalářské práce je na základě studia literatury analyzovat historický vývoj hrdelních trestů na území Čech a Moravy, zjistit, jakým způsobem působil tento trest na pachatele trestných činů a zhodnotit, zdali upuštění od hrdelních trestů bylo správné, či nikoliv. V bakalářské práci jsem na základě studia odborné literatury shrnula vývoj trestu smrti za pomoci historicko-srovnávací metody. Historický vývoj je zaměřen na území Čech a Moravy a je rozdělen podle časových období, a to na historii trestu smrti, období První republiky, protektorát Čechy a Morava, období 1945-1948, období 1960-1989 a jako poslední je popsána situace po roce 1989. V historickém vývoji je popsán i politický proces s Miladou Horákovou. Dále jsem se zabývala technikami, kterými byl trest smrti vykonáván, a popsala jsem je od historicky nejstarších až po ty nejmodernější. V další kapitole jsem se věnovala trestu obecně a popsala jsem trest odnětí svobody na doživotí, kterým byl nahrazen trest smrti. Krátce jsem se zmínila o katovském řemesle a o katu Janu Mydláři. Vypsala jsem jednotlivé argumenty odpůrců a zastánců trestu smrti. Ze studia literatury vyplývá, že trest smrti na pachatele nepůsobí odrazujícím způsobem, jelikož vraždy jsou většinou páčány v afektu či pod vlivem alkoholu a drog. I ze studií vyplývá, že po zrušení trestu smrti se nezvyšoval počet zločinců, u kterých by bylo možné trest smrti uložit. Trest smrti tedy nemá odstrašující účinek. Vzhledem k naší minulosti a k tomu, že byl trest smrti poměrně často zneužíván k politickým procesům, je určitě správné, že Česká republika zrušila trest smrti. Dále je Česká republika součástí společenství, která mají v právních dokumentech zakotveno právo na život, a pokud chceme být i v budoucnu členy společenství, tak bychom toto právo měli ctít. Obou dílčích cílů se podařilo dosáhnout.

Další částí bakalářské práce je výzkum. Výzkum obsahuje dotazníkové šetření a individuální rozhovory s příslušníky Policie ČR. Dalším cílem je za využití dotazníkového šetření zjistit, zda by lidé v České republice uvítali trest smrti, či nikoliv. Oba dílčí cíle se podařilo naplnit. Celkem bylo dotazováno 397 respondentů. Na základě dotazníku vyplývá, že občané České republiky se staví k trestu smrti spíše pozitivně. Přibližně většina dotazovaných si myslí, že trest smrti působí na pachatele odrazujícím způsobem. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že většina si myslí, že je trest smrti spravedlivým trestem, a přivítala by jeho znovuzavedení. Tohoto dílčího cíle se podařilo dosáhnout.

Dále je v bakalářské práci využit individuální rozhovor, jehož cílem je zjistit, jaký pohled mají na otázku trest smrti příslušníci nebo bývalí příslušníci Policie České republiky. Z rozhovorů vyplývá, že příslušníci jsou spíše pro trest smrti. Tato skutečnost mě velice překvapila, jelikož jsem se domnívala, že se k tomuto tématu budou dotazovaní stavět spíše záporně. Jak z rozhovorů vyplývá, největší problém je v systému trestání a ve výši trestů pro pachatele. Obě dvě skupiny, tedy obyčejní občané i lidé, kteří se dostávají pravidelně do styku se zločinci, vidí, že náš systém trestání je špatně nastaven. Největší problém je zřejmě v tom, že někdo dostane za vraždu 5 let, jiný 10 let, i když okolnosti spáchání jsou stejné či podobné. Toto by se mělo v určitém ohledu změnit, jinak bude společnost stále nespokojena a zločinci nebudou mít z trestů respekt. Tudíž největší problém v naší společnosti vidím ve špatně nastaveném a poměrně nespravedlivém systému trestání. Podařilo se zjistit, jaký pohled na trest smrti mají příslušníci Policie ČR, a proto i toho dílčího cíle se podařilo dosáhnout.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

1. AMNESTY INTERNATIONAL. *When the state kills ...The death penalty v. human rights*. London : Amnesty International Publications, 1989. 268 s. ISBN 0-86210-164-6.
2. BARRING, L. *Trest smrti v dějinách lidstva*. Praha : Naše vojsko, 2008. 166 s. ISBN 978-80-206-0975-5.
3. BESTOVÁ, C. *Trest smrti v německo-českém porovnání*. Brno : Doplněk, 1996. 177 s. ISBN 80-85765-56-X.
4. BUDINSKÝ, L. *Popravy slavných. 2 vydání*. Praha : Euromedia Group – Knižní klub, 2009. 200 s. ISBN 978-80-242-2385-8.
5. CAWTHORNE, N. *Veřejné popravy v dějinách*. Frýdek-Místek : Alpress, 2009. 316 s. ISBN 978-80-7363-711-9.
6. DRBOHLAV, A. *Etopedie I.- Trest smrti versus Trest života pro sériové vrahy*. Hradec Králové : Gaudeamus, 2005. 151 s. ISBN 80-7041-163-5.
7. FRANCEK, J. *Zločin a trest v českých dějinách*. Praha : Rybka Publishers, 1999. 463 s. ISBN 80-86182-91-6.
8. HAMERSKÝ, M. *Přijatelnost trestu smrti*. Brno : Bachant, 2001. 106 s. ISBN 80-902631-7-8.
9. CHMEL, L. *Nejslavnější popravy*. Praha : Petrklíč, 2004. 175 s. ISBN 80-7229-107-6.
10. JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo hmotné – Obecná část*. Praha : Linde, 2004. 470 s. ISBN 80-7201-501-X.
11. KALVODOVÁ, V. *Trest odnětí svobody na doživotí*. Brno : Masarykova univerzita, 1995. 92 s. ISBN 80-210-1197-1.
12. KRATOCHVÍL, V. *Trestní právo hmotné – obecná část. 3. přeprac. vyd.* Brno : Masarykova univerzita, 2006. 571 s. ISBN 80-210-2985-4.
13. KUKLÍK, J., et al. *Vývoj česko-slovenského práva 1945 – 1989*. Praha : Linde, 2008. 727 s. ISBN 978-80-7201-741-6.

14. LIŠKA, O., et al. *Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918 - 1989*. 2. Vyd. Praha : Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV PČR, 2006. 294 s. ISBN 80-86621-09-X.
15. LYONS, L. *Historie trestu: justiční tresty od dávných dob po současnost*. Praha : Svojtka & Co, 2004. 190 s. ISBN 80-7352-021-4.
16. MALÝ, K., et al. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha : Linde, 2003. 673 s. ISBN 80-7201-433-1.
17. MONESTIER, M. *Historie trestu smrti*. Praha : Rybka Publishers, 1999. 408 s. ISBN 80-86182-05-3.
18. PLACHÝ, J., PEJČOCH, I. *Masarykovy oprátky*. Cheb : Svět křídel, 2012. 207 s. ISBN 978-80-87567-21-0.
19. ROGER, G., HOYLE, C. *The death penalty: a worldwide perspective*. 4. edition. Oxford : Oxford University Press 2008, 486 s. ISBN 978-0-19-922846-1.
20. SVÁTEK, J. *Dějiny poprav a katů v Čechách*. Praha : Havran, 2004. 225 s. ISBN 80-86515-45-1.
21. SVATOŠ, R. *Trest smrti a česká společnost*. Praha : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. 166 s. ISSN 1214-4967.
22. ŠINDELÁŘ, V. *Cesta na popraviště*. Písek : Praam, 2001. 195 s. ISBN 80-903002-4-3.
23. ŽATECKÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní*. Brno : Masarykova univerzita, 2009. 102 s. ISBN 978-80-210-5054-9.

Internetové zdroje:

1. Amnesty International. *Death sentences and execution* [online]. London : Amnesty International Publications, 2012 [cit. 2014 – 03 – 15]. Dostupné z WWW: <http://www.amnesty.cz/download/file/401>.

Legislativní zdroje:

1. ČESKO. Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 6, s. 16.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byl při zpracování bakalářské práce využit:

- rozhovor s podpraporčíkem Jakubem Vilišem ze dne 3. 2. 2014,
- rozhovor s příslušníkem Policie ČR, který chtěl zůstat v anonymitě ze dne 10. 2. 2014,
- rozhovor s podpraporčíkem Milanem Novotným ze dne 20. 2. 2014.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam Grafů

Graf 1: Poměr mužů a žen	44
Graf 2: Věkové složení respondentů	45
Graf 3: Působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?	45
Graf 4: Myslíte si, že je trest smrti trestem spravedlivým?.....	46
Graf 5: Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?	46
Graf 6: Myslíte si, že by měl být v ČR trest smrti znovu zaveden?.....	47
Graf 7: Myslíte si, že kdyby byl v ČR trest smrti znovu zaveden, že by odradil případné pachatele?	47
Graf 8: Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?	48

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I – Kalendář poprav

Příloha č. II – Individuální rozhovor s podpraporčíkem Jakubem Vilišem

Příloha č. III – Individuální rozhovor s příslušníkem Policie ČR, který chce zůstat v anonymitě

Příloha č. IV – Individuální rozhovor s podpraporčíkem Milanem Novotným

Příloha č. V – Vzor dotazníku

PŘÍLOHY

Příloha č. I⁸⁸

Kalendář poprav

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prezident, funkční období, počet popravených celkem
1918													T. G. Masaryk 14. 11. 1918 – 14. 12. 1935 16 osob, z toho 4 pro voj. tr. činy
1919						3	1						
1929													
1921	1 ¹												
1922													
1923	2												
1924													
1925													
1926													
1927						1	1			1			
1928													
1929										1			
1930												2	
1931													
1932													
1933			1									1	
1934													
1935				1									E. Beneš
1936							1						14. 12. 1935 – 5. 10. 1938
1937			1		2								8 osob, z toho 3 pro vojenskou zradu
1938	1	1		1					1		2		od Benešovy abdikace do nástupu E. Hácha gen. Syrový: 2 osoby
1939													
1940	1 ²												E. Hácha 30. 11. 1938 – 5. 5. 1945 3 osoby
1941						1							
1942													
1943													
1944													
1945	1				2	3	2	6	16	31	16	21	E. Beneš
1946	38	26	40	25	25	26	15	18	40	42	28	32	1940 – 7. 6. 1948
1947	46	45	50	103	12	1	2	1			1	5	723 osob
1948				3	2	1			5	9	1	2	K. Gottwald 14. 6. 1948 – 14. 3. 1953 237 osob
1949	1	3			5	5	8			4	6		
1950	4	6	1		9	10	1		4	15	1	6	
1951		2	4	8	1	5	4	15	8	1	10	2	
1952		13		1	2	7	3	9	4	4	11	12	
1953	2	2	4	5	7	4	5	4	1	3	2	6	A. Zápotocký 21. 3. 1953 – 13. 11. 1957 94 osob
1954	5	4	1	1	3	1	2	1		2	4	1	
1955		3	3		4		2		1			2	
1956		1		1	2	1				2	1		A. Novotný 19. 11. 1957 – 22. 3. 1968 87 osob
1957	2	1		1				1				1	
1958	1	1			2	1	10					1	
1959				1	1		4		1		1		

¹ U tohoto popraveného není znám den a měsíc vykonání rozsudku.

² U tohoto popraveného není znám den a měsíc vykonání rozsudku.

⁸⁸ LIŠKA, O., et al. *Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918–1989*. 2. Vyd. Praha : Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV PČR, 2006. s. 261–262. ISBN 80-86621-09-X.

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prezident, funkční období, počet popravených celkem
1960		1	1		1				1		1	2	
1961	1		1	3					1				
1962		1	1	1			1		1		2	3	
1963	3						1		1		1	1	
1964		1	1			1		1	1		1	1	
1965		1	1		1						1		
1966							1	2	1	2	1	1	
1967						3			1				
1968													L. Svodoba 30. 3. 1968 – 29. 5. 1975 14 osob
1969													
1970													
1971		1											
1972	1	2	1								2		
1973				1						1		1	
1974												1	
1975			2		1					1		1	G. Husák 29. 5. 1975 – 10. 12. 1989 38 osob
1976						1	1						
1977	1						1						
1978		1									1		
1979		1				1	1					1	
1980			2						1		2		
1981				1									
1982			1					1					
1983				3									
1984								1					
1985			1	4		1							
1986		1		1				1					
1987							1				1	1	
1988													
1989		1				1							

Příloha č. II

Individuální rozhovor – podpraporčík Jakub Viliš

1. Myslíte si, že působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?

Myslím, že na pachatele působí trest smrti odrazujícím způsobem.

2. Proč si myslíte, že působí trest smrti odrazujícím způsobem?

Trest odnětí svobody v nápravných zařízeních je trestem, který lze vydržet a mnoho zločinců si prostě řekne: „Tak si to odsedím“, v případě trestu smrti je to konečná.

3. Jsou některé trestné činy, u kterých by trest smrti mohl působit odrazujícím způsobem ve velké míře?

Hrdelní zločiny by dle mého názoru měli být trestány přísněji, v případě zabití zvláště trýznivým způsobem bych se trestu smrti nebránil, ovšem nemyslím si, že by toto působilo nějakým odrazujícím způsobem.

4. Myslíte si, že je trest smrti trestem spravedlivým?

Ano, je trestem spravedlivým.

5. Proč si myslíte, že je trest smrti spravedlivým trestem?

Při úmyslném zabití jiné osoby pachatel působí na to, co se již nedá nikterak nahradit, tedy si myslím, že v odůvodněných případech je tento trest spravedlivý.

6. Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?

Ne, v České republice nejsou tresty za trestné činy odpovídající.

7. Proč si myslíte, že jsou tresty neodpovídající?

Za závažnou trestnou činnost ať majetkovou nebo násilnou jsou sazby odnětí svobody řádově v maximální výši kolem 10 let. Pokud je člověk schopen zabít jiného člověka plánovaně nebo mu vědomě ublížit, takový člověk dle mého názoru do společnosti „normálních a slušných lidí“ nepatří.

8. Měl by se v nějakém ohledu změnit systém trestání?

Za úmyslnou trestnou činnost zcela určitě.

9. Myslíte si, že by měl být v ČR trest smrti znovu zaveden?

Ano.

10. Proč si myslíte, že by měl být trest smrti znovu zaveden?

Pokud je člověk schopný zabít jiného člověka zcela úmyslně a plánovaně je zde velká šance, že nápravné zařízení nebude mít takový vliv na jeho nápravu aby se tohoto již více nedopouštěl.

11. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti v ČR znovu zaveden, tak by odradil případné pachatele?

Myslím, že by je neodradil.

12. Proč si myslíte, že by je neodradil?

Neboť pachatel, který chce někoho vědomě připravit o život, toto udělá ať je trestem cokoliv.

13. Odradil by alespoň některou skupiny pachatelů?

Je to možné.

14. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti zaveden, tak by zpočátku odradil více pachatelů a později už by na tento trest nebrali pachatelé takový zřetel, nebo by na tento trest nebrali zřetel již od počátku?

Zprvu by toto byl asi pro veřejnost ale i pro pachatele šok, ovšem obávám se, že by pachatele mohl tento trest dovést k absolutní bezohlednosti vůči obětem.

15. Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?

Nevím, zdali by občané České republiky přivítali znovuzavedení trestu smrti.

16. Opravdu nemáte tušení, co si o tomto problému myslí občané?

Nemám žádné povědomí o tom, co si široká veřejnost o tomto typu trestu myslí.

17. Máte pocit, že kriminalita v České republice roste?

Můj názor je, že v současné době je kriminalita stabilní, nezvyšuje se ani neklesá.

Příloha č. III

Individuální rozhovor s příslušníkem Policie ČR, který chtěl zůstat v anonymitě

1. Myslíte si, že působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?

Ne, trest smrti nepůsobí odrazujícím způsobem.

2. Proč si myslíte, že trest smrti nepůsobí odrazujícím způsobem?

Jelikož pachatel jedná buď z motivu, kdy jedná ze svého zájmu. Nebo pachatel není psychicky zdravý a tedy neví, nevnímá závažnost svého činu, a tudíž si není vědom ani jakéhokoli trestu (smrt).

3. Jsou některé trestné činy, u kterých by trest smrti mohl působit odrazujícím způsobem ve velké míře?

Takto by mohl působit u zvláště závažné trestné činnosti.

4. Myslíte si, že je trest smrti trestem spravedlivým?

Nevím.

5. Nemáte ani tušení?

Člověk by neměl rozhodovat o životě a smrti druhého.

6. Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?

Myslím, že v České republice nejsou odpovídající trestní činy.

7. Proč si myslíte, že jsou tresty neodpovídající?

Myslím, že by tresty měli být rozšířeny.

8. Měl by se v nějakém ohledu změnit systém trestání?

Určitě by se změnit měl.

9. Myslíte si, že by měl být v ČR trest smrti znovu zaveden?

Rozhodně ne.

10. Proč si myslíte, že by neměl být trest smrti znovu zaveden?

Jak už jsem říkal, pachatel páchá zločin buď pro svůj prospěch, nebo je psychicky narušen a neví, co činí.

11. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti v ČR znovu zaveden, tak by odradil případné pachatele?

Myslím, že by je neodradil.

12. Proč si myslíte, že by je neodradil?

Protože většina činů je spáchána v afektu.

13. Odradil by alespoň některou skupiny pachatelů?

Možná ano.

14. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti zaveden, tak by zpočátku odradil více pachatelů a později už by na tento trest nebrali pachatelé takový zřetel, nebo by na tento trest nebrali zřetel již od počátku?

Myslím, že by na něj pachatelé zřetel nebrali.

15. Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?

Myslím, že by nepřivítali trest smrti.

16. Proč si myslíte, že by občané nepřivítali jeho znovuzavedení?

Spíše by uvítali přísnější tresty (např. za vraždu).

17. Máte pocit, že kriminalita v České republice roste?

Jako taková roste, ale nerostou trestné činy, za které by bylo možné uložit trest smrti.

Příloha č. IV

Individuální rozhovor – podpraporčík Milan Novotný

1. Myslíte si, že působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?

Myslím, že působí.

2. Proč si myslíte, že trest smrti působí odrazujícím způsobem?

Myslí, že trest smrti působí odrazujícím způsobem z důvodu, že pachatel má strach, že by byl dopaden.

3. Jsou některé trestné činy, u kterých by trest smrti mohl působit odrazujícím způsobem ve velké míře?

Dle mého mínění by trest smrti působil odrazujícím způsobem u všech trestných činů, avšak nebyl by u všech trestných činů přiměřeným trestem.

4. Myslíte si, že je trest smrti trestem spravedlivým?

Ano, je.

5. Proč si myslíte, že je trest smrti spravedlivým trestem?

Protože tento trest společnost zavrhuje z důvodu velkého kladení lidskosti k osobě pachatele. Když si vezmeme příklad člověka versus zvířete, tak člověk zvířeti už takovou laskavost neprokazuje. Např. myslivec zastřelí škodnou, tím eliminuje nepořádek ve svém působišti. Dále by si klad otázku, zda měla taková liška menší právo na život než člověk.

6. Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?

Ne nejsou.

7. Proč si myslíte, že jsou tresty neodpovídající?

Nejsou zde určeny správné priority (život, majetek atd.).

8. Měl by se v nějakém ohledu změnit systém trestání?

Ano, zákon by měl být dle mého mínění, tak aby zde bylo nahlíženo na nápad trestné činnosti v určitých částech trestního zákoníku a měl by být zpřísněn v oblastech, které jsou v určitou dobu problematické.

9. Myslíte si, že by měl být v ČR trest smrti znovu zaveden?

Ano měl by být.

10. Proč si myslíte, že by měl být trest smrti znovu zaveden?

Z toho důvodu, že to může pomoci slušným občanům jak po finanční stránce (nebudou muset žít ve věznicích vězně, kteří stejně nemají šanci na bezproblémový návrat na svobodu) a dále se dle mého zmírní počet závažných trestných činů.

11. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti v ČR znovu zaveden, tak by odradil případné pachatele?

Myslím, že ano.

12. Proč si myslíte, že by je odradil?

Z důvodu strachu pachatele z jeho dopadení.

13. Odradil by alespoň některou skupinu pachatelů?

Odradil by tu cílovou skupinu pachatelů, proti které by byl tento trest zaměřen.

14. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti zaveden, tak by zpočátku odradil více pachatelů a později už by na tento trest nebrali pachatelé takový zřetel, nebo by na tento trest nebrali zřetel již od počátku?

Myslím si, že na tento trest by brali pachatelé zřetel po celou dobu trvání.

15. Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?

Tak to nevím.

16. Opravdu nemáte tušení, co si o tomto problému myslí občané?

Nevím, protože jsem se ve své praxi setkal s tak rozdílnými povahami lidí, že nedokážu říci, jaké skupiny lidí se svými názory převažuje.

17. Máte pocit, že kriminalita v České republice roste?

Ano, mám.

Dotazník

Historie hrdelních trestů na území Čech a Moravy

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Alena Gettingerová a jsem studentka Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a obracím se na Vás s žádostí o vyplnění následujícího dotazníku. Následující otázky se týkají tématu trestu smrti, jelikož „Historie hrdelních trestů na území Čech a Moravy“ je téma mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou použity ke zpracování mé bakalářské práce. Předem děkuji za jeho vyplnění.

1. Jste muž/žena?
  - a. Muž
  - b. Žena

2. Vaše věková kategorie?
  - a. Do 17 let
  - b. 18 – 24 let
  - c. 25 – 34 let
  - d. 35 – 49 let
  - e. 50 a více let

3. Působí na pachatele trest smrti odrazujícím způsobem?
  - a. Působí
  - b. Nepůsobí
  - c. Nevím

4. Myslíte si, že je trest smrti trestem spravedlivým?
  - a. Ano
  - b. Ne
  - c. Nevím

5. Domníváte se, že jsou v ČR tresty za trestné činy odpovídající?
- Ano
  - Ne
  - Nevím
6. Myslíte si, že by měl být v ČR trest smrti znovu zaveden?
- Ano
  - Ne
  - Nevím
7. Myslíte si, že kdyby byl trest smrti v ČR znovu zaveden, že by odradil případné pachatele?
- Ano
  - Ne
  - Nevím
8. Jaký mají podle Vás názor na trest smrti občané ČR, přivítali by jeho znovuzavedení?
- Ano
  - Ne
  - Nevím